

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
кафедра практики англійської мови і методики її навчання

«До захисту допускаю»

Завідувач кафедри практики англійської
мови і методики її навчання

кандидат філологічних наук, доцент

_____ В.Д. Сліпецька « _____ » 2025 р.

**ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ
МОДЕРНІЗАЦІЇ АНГЛОМОВНОЇ ОСВІТИ**

**Спеціальність: Середня освіта. Мова та література (Англійська мова та
зарубіжна література)**

Освітня програма: Середня освіта (Мова і література (англійська))

Магістерська робота

на здобуття кваліфікації - Магістр середньої освіти. Вчитель англійської та
зарубіжної літератури

Автор роботи: Гусар Віталій Миколайович _____

Науковий керівник кандидат педагогічних наук,

доцент Хомишак Оксана Богданівна _____

підпис

Дрогобич, 2025

**Дрогобицький державний педагогічний університет
Імені Івана Франка**

Зав. кафедрою

(підпис)

(дата)

Завдання

на підготовку магістерської роботи

Тема: Особливості навчання англійської мови в контексті модернізації англомовної освіти

Керівник - кандидат педагогічних наук, доцент Хомишак Оксана Богданівна

1. Студент - Гусар Віталій Миколайович
2. Перелік питань, що підлягають висвітленню у магістерській роботі
 - розглянути модернізацію освіти та її вплив на вивчення іноземних мов;
 - окреслити тенденції розвитку сучасного навчання англійської мови;
 - охарактеризувати інноваційні технології та підходи у викладанні англійської мови;
 - описати особливості навчання англійської мови в сучасних умовах
 - довести доцільність диджіталізації та її вплив на формування мовних компетентностей;
 - описати особливості організації дистанційного та змішаного навчання;
 - представити практичні аспекти впровадження модернізованих підходів у навчанні англійської мови
3. Список рекомендованої літератури
 1. Дубасенюк О. А. *Модернізація системи освіти в Україні в умовах глобалізаційних процесів*. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2018.
 2. Євтух М. Б. *Реформування та модернізація освіти в Україні: теоретичні та методичні засади*. Київ: Педагогічна думка, 2019.
 3. Інститут модернізації змісту освіти (ІМЗО). Аналітичні матеріали та методичні рекомендації щодо інновацій у сфері освіти. Київ: ІМЗО, 2022–2024.
 4. Колісник-Гуменюк Ю. І. *Модернізація освіти в сучасних умовах: методичні вказівки*. Київ: НПУ ім. М. Драгоманова, 2020.
 5. Колісник-Гуменюк Ю. І. Оновлення змісту іншомовної освіти в Україні в контексті європейської інтеграції. *Педагогічний дискурс*, № 30, 2022, с. 38–44.

№	Назва етапу	Термін виконання	Термін звіту перед керівником, кафедрою
1.	Відбір та опрацювання наукової літератури з теми дослідження	березень - травень 2025р.	
2.	Визначення теоретичних основ модернізації англomовної освіти.	червень - серпня 2025р.	
3.	Опрацювання та аналіз методики навчання англійської мови у контексті модернізації англomовної освіти	серпень-вересень 2025р.	
4.	Представлення практичні аспекти впровадження модернізованих підходів у навчанні англійської мови	вересень-листопад 2025р.	
5.	Підготовка презентації	грудень 2025р.	

3. Дата видачі завдання 17.02. 2025 р.

4. Термін подачі роботи керівнику 17.10. 25 р.

5. З вимогами до виконання магістерської роботи і завданням ознайомлений (а) _____

(підпис студента)

6. Керівник _____
(підпис)

Захист магістерської роботи

Особливості навчання англійської мови в контексті модернізації англомовної освіти

Оцінка за стобальною шкалою _____

Оцінка за національною чотирибальною шкалою

Оцінка за період навчання (за результатами зведеної відомості)

Коротка мотивація захисту:

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Дата

Голова ДЕК

підпис

прізвище, ім'я

Секретар ДЕК

підпис

прізвище, ім'я

ДРОГОБИЧ-2025

Анотація

Гусар В.М. Особливості навчання англійської мови в контексті модернізації англomовної освіти

У дослідженні уточнено зміст базових понять методики викладання іноземних мов, зокрема модернізація освіти, інноваційні методи навчання, дигіталізація навчального процесу, комунікативна компетентність, змішане та дистанційне навчання. Робота сприяє розширенню наукового уявлення про закономірності та тенденції розвитку сучасної англomовної освіти, що відбуваються під впливом цифрових технологій, компетентнісного підходу й оновлених освітніх стандартів.

У межах дослідження здійснено теоретичне узагальнення сучасних моделей, технологій і педагогічних стратегій навчання англійської мови, що дозволяє поглибити наукове розуміння механізмів формування іншомовної комунікативної компетентності. Визначено дидактичні умови, що забезпечують ефективне впровадження модернізованих підходів у навчальний процес, а також охарактеризовано інноваційні методи та цифрові інструменти, здатні підвищити результативність мовної підготовки.

Ключові слова: модернізація освіти, комунікативний підхід, комунікативна компетентність, інноваційні технології, диджіталізація

Abstract

Husar V.M. Peculiarities of Teaching English in the Context of the Modernization of English-Language Education

The study clarifies the meaning of key concepts in the methodology of foreign language teaching, including educational modernization, innovative teaching methods, digitalization of the learning process, communicative competence, and blended and distance learning. The work contributes to expanding the scientific understanding of the patterns and trends in the development of modern English-language education, which are taking place under the influence of digital technologies, the competence-based approach, and updated educational standards.

Within the framework of the research, a theoretical generalization of contemporary models, technologies, and pedagogical strategies for teaching English has been carried out, which makes it possible to deepen the scientific understanding of the mechanisms of forming foreign-language communicative competence. The didactic conditions that ensure the effective implementation of modernized approaches in the educational process have been identified, and innovative methods and digital tools capable of enhancing the effectiveness of language training have been described.

Keywords: educational modernization, communicative approach, communicative competence, innovative technologies, digitalization

Зміст.....	6
Перелік умовних скорочень.....	7
Вступ.....	8
Розділ 1. Теоретичні основи модернізації англомовної освіти.....	13
1.1. Модернізація освіти та її вплив на вивчення іноземних мов.....	13
1.2. Тенденції розвитку сучасного навчання англійської мови.....	20
1.3. Інноваційні технології та підходи у викладанні англійської мови.....	25
Розділ 2. Особливості навчання англійської мови в сучасних умовах....	32
2.1. Актуальні методи та технології навчання.....	32
2.2. Диджіталізація та її вплив на формування мовних компетентностей.....	37
2.3. Особливості організації дистанційного та змішаного навчання.....	45
Розділ 3. Практичні аспекти впровадження модернізованих підходів у навчанні англійської мови.....	53
3.1. Розроблення та використання ефективних навчальних матеріалів.....	53
3.2. Формування та розвиток комунікативної компетентності учнів.....	59
3.3. Оцінювання результатів навчання в умовах модернізації освіти.....	63
Висновки.....	72
Список використаної літератури.....	76
Summary.....	80

Перелік умовних скорочень

ДН – дистанційне навчання

ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології

ЗН – змішане навчання

КК – комунікативна компетентність

КП – комунікативний підхід

МО – модернізація освіти

МАО – модернізація англomовної освіти

Вступ

Сучасний етап розвитку освіти характеризується глибокими трансформаціями, що охоплюють усі складові навчального процесу — від змісту та методів викладання до організації освітнього середовища й взаємодії між учасниками освітнього процесу. Однією з найбільш динамічних сфер змін є система вивчення іноземних мов, зокрема англійської, яка сьогодні визнається ключовою мовою міжнародної комунікації, науки, бізнесу та цифрового простору. Глобалізаційні процеси, стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), зростаюча мобільність населення та інтенсивність міжкультурних контактів зумовлюють необхідність модернізації англійської освіти з метою підвищення її ефективності, доступності та відповідності сучасним потребам суспільства.

Модернізація освіти (МО) передбачає не лише оновлення змісту та впровадження інноваційних технічних засобів, а й реформацію педагогічної парадигми, переорієнтацію на компетентнісний підхід (КП), підвищення ролі автономії здобувача освіти, інтеграцію цифрових технологій у навчальний процес. Зміни, які відбуваються на рівні національних освітніх політик та глобальних тенденцій розвитку освіти, прямо впливають на методiku викладання англійської мови. У цьому контексті особливого значення набуває аналіз сучасних тенденцій, технологій і підходів, що формують новий образ англійської мови як навчальної дисципліни.

Потреба у високому рівні володіння англійською мовою сьогодні є беззаперечною: міжнародні освітні та професійні стандарти вимагають сформованої комунікативної компетентності, здатності до участі в англійськом професійному спілкуванні, уміння працювати з автентичними джерелами, цифровими ресурсами тощо. Ці потреби спричиняють активне впровадження інноваційних методів навчання, серед яких — інтерактивні технології, дистанційне та змішане навчання, використання цифрових платформ, застосунків, мультимедійних ресурсів, елементів гейміфікації та адаптивних навчальних систем. Такі трансформації потребують ґрунтовного теоретичного аналізу та

практичного обґрунтування, що й визначає актуальність даної магістерської роботи.

Останні роки позначилися стрімким формуванням нового освітнього середовища, у якому домінують цифрові технології. Пандемія COVID-19 прискорила перехід до дистанційних форм роботи, що виявило як можливості, так і проблеми сучасної англомовної освіти. Виникла потреба у нових дидактичних рішеннях, педагогічних моделях та методичних рекомендаціях, здатних забезпечити високу якість навчання незалежно від формату (очний, дистанційний, змішаний). Особливо гостро постала проблема збереження комунікативної спрямованості навчання, адже саме вона є основою формування мовних компетентностей. Саме тому аналіз інноваційних технологій та методів, що дозволяють підтримувати високий рівень взаємодії між викладачами та здобувачами освіти, становить важливе завдання наукових досліджень у сфері методики викладання англійської мови.

У цьому контексті модернізація англомовної освіти виступає складним багатокомпонентним процесом, що охоплює оновлення змісту навчання, впровадження новітніх методів і технологій, переорієнтацію на практичні результати та компетентнісний підхід, а також адаптацію освітнього середовища до умов цифровізації. Для успішної реалізації цих завдань необхідні педагогічні стратегії, здатні забезпечити гнучкість, мобільність, інтерактивність і наукову обґрунтованість навчального процесу.

Актуальність теми магістерської роботи зумовлена також тим, що в умовах сучасного інформаційного суспільства зростає роль критичного мислення, творчості, медіаграмотності, умінь самостійно здобувати інформацію, працювати в команді, впевнено застосовувати цифрові інструменти. Навчання англійської мови у модернізованій школі повинно не лише формувати знання з лінгвістики, а й сприяти розвитку цих надпредметних умінь, що є суттєвими для професійної реалізації в XXI столітті. Отже, сучасний вчитель англійської мови має володіти не тільки традиційними методичними прийомами, але й сучасними цифровими технологіями, інтерактивними методами та інноваційними підходами. Це вимагає

від педагогів постійного професійного розвитку, підвищення кваліфікації та готовності до впровадження нових моделей навчання.

Об'єктом дослідження є процес навчання англійської мови в умовах модернізації освіти.

Предметом дослідження є інноваційні технології, методи та підходи до навчання англійської мови, що використовуються в сучасній педагогічній практиці.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичному аналізі процесів модернізації англійської освіти, визначенні ефективних інноваційних технологій і підходів, а також у розробленні рекомендацій щодо їхнього застосування у сучасному освітньому середовищі.

Завдання дослідження:

- Проаналізувати сутність поняття *модернізація освіти* та визначити її вплив на систему навчання іноземних мов;
- Виокремити ключові тенденції розвитку сучасного навчання англійської мови;
- Дослідити інноваційні технології, методики та підходи у викладанні англійської мови;
- Охарактеризувати актуальні методи навчання англійської мови в умовах цифровізації;
- Простежити вплив диджиталізації на формування мовних компетентностей здобувачів освіти;
- Розкрити особливості дистанційного та змішаного навчання англійської мови;
- Розробити практичні рекомендації щодо створення й використання ефективних навчальних матеріалів;
- Окреслити шляхи формування та розвитку комунікативної компетентності учнів;
- Визначити сучасні підходи до оцінювання результатів навчання англійської мови в умовах модернізації.

Методи дослідження:

У роботі застосовано комплекс теоретичних і емпіричних методів:

- аналіз і синтез — для опрацювання наукової літератури з педагогіки, лінгводидактики, методики навчання іноземних мов;
- порівняльний та системний аналіз — для зіставлення традиційних та модернізованих підходів;
- концептуально-теоретичне моделювання — для визначення оптимальних стратегій впровадження інновацій;
- спостереження та узагальнення педагогічного досвіду — для виявлення ефективних практик навчання англійської мови;
- методи якісного аналізу цифрових ресурсів та навчальних платформ;
- описово-аналітичний метод — для оформлення висновків і рекомендацій.

Наукова новизна роботи полягає у систематизації сучасних підходів до модернізації англійської освіти, а також у визначенні оптимальних стратегій їх впровадження з урахуванням сучасних цифрових тенденцій та потреб здобувачів освіти.

Теоретичне значення роботи полягає у поглибленні й систематизації наукових підходів до вивчення процесів модернізації англійської освіти в умовах розвитку сучасного освітнього середовища.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання її результатів у навчальному процесі закладів освіти, у підвищенні кваліфікації вчителів англійської мови, у розробленні навчальних матеріалів та впровадженні інноваційних технологій викладання.

Вступ окреслює теоретичні та практичні передумови дослідження, підкреслює актуальність теми, визначає її мету, завдання, об'єкт і предмет, а також розкриває логіку побудови магістерської роботи.

Наукове дослідження модернізації англійської освіти неможливе без ґрунтовного теоретичного аналізу понять «модернізація освіти», «інновації в навчанні», «диджиталізація», «компетентнісний підхід». Теоретичне підґрунтя

дозволяє зрозуміти сутність змін, що відбуваються у сфері освіти, а також визначити педагогічні закономірності та принципи, які забезпечують успішність навчального процесу в умовах модернізації. Саме розкриттю цих теоретичних аспектів присвячено перший розділ дослідження, у якому аналізуються основні тенденції розвитку сучасної англomовної освіти, вплив модернізації загальної системи освіти на навчання іноземних мов, а також інноваційні підходи, що визначають сучасний стан методики викладання англійської мови.

Другий розділ роботи присвячений аналізу практичних аспектів організації навчального процесу в сучасних умовах. Особливу увагу в ньому приділено актуальним методам і технологіям викладання англійської мови, що набули значного поширення протягом останніх років, таким як комунікативний підхід, проєктне та проблемно-орієнтоване навчання, технології змішаного та дистанційного навчання. Центральне місце займає питання диджиталізації — використання цифрових інструментів для формування мовних компетентностей, організації навчальної взаємодії, оцінювання результатів. Досліджуються також особливості впровадження дистанційних та змішаних форм навчання, їхні переваги й виклики, а також вплив на ефективність формування мовних навичок.

Третій розділ спрямований на практичне обґрунтування модернізованих підходів у навчанні англійської мови. У ньому розглядаються питання розроблення ефективних навчальних матеріалів, оптимізації освітнього середовища, застосування інтерактивних технологій для розвитку комунікативної компетентності, а також методи оцінювання результатів навчання в умовах модернізації. Зокрема, аналізуються інструменти формувального оцінювання, цифрові засоби контролю, критерії оцінювання мовленнєвих умінь. Такий підхід забезпечує комплексність дослідження та дозволяє представити практичні рекомендації для педагогів і розробників навчальних програм.

Представлена структура дозволяє комплексно дослідити модернізацію англomовної освіти та надати науково обґрунтовані рекомендації для її вдосконалення.

Розділ 1. Теоретичні основи модернізації англomовної освіти.

1.1. Модернізація освіти та її вплив на вивчення іноземних мов.

Модернізація освіти розглядається як цілеспрямований процес оновлення змісту, форм, методів, управління та інституційної організації навчання з метою приведення освітньої системи у відповідність до сучасних соціально-економічних, технологічних і культурних викликів. В українській науковій традиції модернізацію трактують не лише як технічну адаптацію (впровадження нових технологій), а й як комплексну трансформацію, що включає оновлення цілей освіти, її ціннісних орієнтирів і механізмів забезпечення якості [2, с. 12].

Українські вчені акцентують увагу на кількох теоретичних вимірах модернізації:

- 1) соціально-політичному — як реакції системи освіти на суспільні трансформації;
- 2) педагогічно-методологічному — як оновленні педагогічних підходів і змісту навчання;
- 3) адміністраторсько-інституційному — як реформуванні управлінських структур та фінансового забезпечення.

Аналіз монографій і статей свідчить, що модернізація є мультидисциплінарним явищем, яке вимагає синтезу педагогічних, економічних та правових рішень [6].

Виділяють такі принципи модернізації освіти: орієнтація на результат (компетентнісний підхід), відкритість і мобільність освітнього простору, інтеграція освіти з потребами економіки та ринку праці, інноваційність у методах і технологіях, забезпечення рівного доступу (інклюзія). Українські дослідники наголошують також на принципі сталого розвитку освіти, що передбачає баланс між інноваціями та збереженням місцевих культурно-освітніх традицій [4, с.4].

Нижче наведено систематизацію основних напрямів модернізації, які послідовно виокремлюють українські науковці та експерти.

1. Оновлення змісту освіти (курикули і компетентності)

Оновлення змісту включає перехід від знаннєвої парадигми до компетентнісної: формування ключових та фахових компетентностей, міжпредметні зв'язки, практично орієнтовані навчальні результати. В Україні це проявлялося у перегляді навчальних планів, стандартизації освітніх результатів та впровадженні Європейських підходів до опису результатів навчання. Дослідники підкреслюють, що змістові зміни повинні поєднуватися з адекватними методами оцінювання та підвищення кваліфікації викладачів [4, с. 6].

2. Діджиталізація та інноваційні освітні технології

Широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), дистанційного та змішаного навчання, онлайн-платформ, цифрових освітніх ресурсів — один із центральних напрямів модернізації. Українські фахівці відзначають як потенціал (доступність, індивідуалізація, нові формати співпраці), так і виклики (цифровий розрив, підготовка вчителя, якість цифрового контенту). Пандемія COVID-19 прискорила цей процес та виявила ключові проблеми системи, що потребують адресного вирішення [9, с.38].

3. Підвищення кваліфікації педагогічних кадрів і розвиток професійного стандарту вчителя

Ефективність модернізації значною мірою залежить від компетентності вчителя. Тому напрям включає розроблення систем безперервного професійного розвитку, впровадження стандартів професійної діяльності, створення механізмів мотивації та кар'єрного росту. Українські дослідження звертають увагу на необхідність поєднання теоретичної підготовки з практичними тренінгами з ІКТ, дидактики 21 століття та психологічної готовності до змін [4, с. 7].

4. Реформа управління та автономія закладів освіти

Реформування системи управління освітою включає децентралізацію, делегування фінансових і кадрових повноважень місцевим спільнотам та навчальним закладам, розвиток внутрішнього управління та відповідальності. Українські аналітики підкреслюють, що автономія ВНЗ і шкіл має

супроводжуватися інструментами оцінювання якості та прозорими механізмами фінансування, щоб уникнути неефективності та нерівності [22, с.55].

5. Інклюзивність, рівні можливості та соціальна орієнтація освіти

Модернізація передбачає розширення доступу до якісної освіти для різних груп населення (осіб з інвалідністю, переселенців, соціально незахищених категорій). Українські підходи фокусуються на адаптації освітніх програм, створенні спеціальних ресурсів та підготовці кадрів для інклюзивного навчання. Це важливий напрям у контексті соціальної стабільності та зменшення нерівності [2, с.13].

6. Зв'язок освіти з ринком праці та інноваційною економікою

Модернізація передбачає посилення зв'язків між освітою, наукою та бізнесом: впровадження дуальної освіти, стажувань, практико-орієнтованих програм, спрямованих на підготовку фахівців для інноваційних секторів економіки. В українських дослідженнях наголошують на необхідності коригувати освітні траєкторії відповідно до прогнозів ринку праці та технологічних трендів [16, с.44].

7. Забезпечення якості освіти та система оцінювання

Модернізація вимагає розвитку незалежних систем забезпечення якості: зовнішній та внутрішній моніторинг, акредитація програм, стандарти освіти, модернізація процедур оцінювання знань та компетентностей. Українські статті вказують на прогрес у створенні таких інструментів, але також на необхідність їхнього вдосконалення та адаптації до європейських практик [20, с.55].

Українські науковці виділяють низку проблем, що гальмують модернізацію: невідповідне фінансування, фрагментарність реформ, брак підготовлених кадрів, опір змінам на рівні інституцій, ризик посилення нерівності доступу внаслідок цифрового розриву. Важливими є також питання адаптації міжнародних підходів до національного контексту та збереження регіональних особливостей освіти. Для подолання цих викликів пропонуються комплексні політики, які поєднують державні стратегії, місцеві ініціативи та партнерство з бізнесом і науковою спільнотою [4].

На підставі аналізу української літератури та практики доцільними кроками є: (1) системний перегляд навчальних програм за компетентнісним підходом; (2) масштабна інвестиція в ІКТ-інфраструктуру й цифрові навчальні ресурси; (3) створення національної системи безперервного професійного розвитку педагогів; (4) поступова децентралізація з гарантіями якості; (5) розвиток механізмів партнерства з бізнесом і науковими інституціями; (6) цілеспрямовані програми забезпечення інклюзії й доступності. Ці пропозиції базуються на узагальненні рекомендацій українських дослідників та експертів у галузі освіти [8].

МО в Україні є багатовимірним процесом, що поєднує оновлення змісту, технологій, управління та соціальної орієнтації системи. Українські науковці підкреслюють, що успіх модернізації залежить від комплексності реформ, інтеграції міжнародного досвіду з національними потребами та послідовної підтримки професійного розвитку педагогів. З огляду на соціально-економічні виклики та швидкі технологічні зміни, модернізація має залишатися процесом безперервним і адаптивним [5].

МО істотно трансформує підходи до вивчення іноземних мов, оскільки сучасний глобалізований простір висуває нові вимоги до мовної підготовки, мобільності та конкурентоспроможності фахівців. Передусім модернізація розглядається як комплексний процес оновлення змісту, методів, технологій та організаційних форм навчання, що відповідають викликам інформаційного суспільства. Українські науковці, зокрема О. Дубасенюк, наголошують, що модернізація освітнього процесу означає не просто інновації, а глибинну перебудову освітньої системи відповідно до потреб сучасної людини, яка живе в умовах постійних трансформацій та інтенсивного інформаційного обміну [4]. У цій перспективі іноземна мова виступає не окремою навчальною дисципліною, а ключовим інструментом інтеграції у світовий соціокультурний та професійний простір.

Одним із провідних напрямів модернізації є компетентнісний підхід, який орієнтує процес навчання на формування реальних комунікативних умінь, а не лише засвоєння мовних структур. Д. Хаймз і пізніше М. Канале та М. Свейн

обґрунтували поняття комунікативної компетентності як інтеграції граматичних, дискурсивних і соціокультурних компонентів [25; 31]. Це стало методологічним підґрунтям сучасних освітніх реформ, у межах яких головним результатом мовної освіти є здатність спілкуватися в реальних життєвих ситуаціях. Українські дослідники, зокрема Н. Складенко та Л. Мацько, підкреслюють, що компетентнісний підхід сприяє переорієнтації навчання з теоретичного оволодіння мовою на її практичне застосування [19], що повністю відповідає європейським стандартам мовної освіти, відображеним у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (CEFR).

Іншим ключовим аспектом модернізації є впровадження цифрових технологій, що суттєво змінюють структуру та динаміку вивчення іноземних мов. На думку української дослідниці С. Ніколаєвої, цифровізація навчання відкриває можливості для індивідуалізації освітнього процесу, оскільки студент може працювати з інтерактивними ресурсами, онлайн-платформами та мобільними застосунками в зручному темпі [12]. Подібної думки дотримується міжнародна дослідниця Н. Річардсон, яка стверджує, що цифрові інструменти не просто полегшують доступ до автентичних матеріалів, а й створюють нові формати взаємодії: синхронне та асинхронне спілкування, онлайн-колаборації, мультимодальні практики [37; 38]. Така трансформація сприяє розвитку не лише мовних, а й соціальних та цифрових компетентностей, які є невід'ємною складовою освіченої людини XXI століття.

Суттєвий вплив модернізації простежується у зміні ролі викладача, який перетворюється з носія знань на фасилітатора навчального процесу. Як вказує Т. Кошманова, сучасний педагог іноземної мови має організовувати навчання таким чином, щоб студенти активно будували власний досвід, здійснювали пошук інформації, критично її опрацьовували та застосовували у практичній діяльності [10, с.22]. Паралельно міжнародні дослідники, такі як Г. Річардс і Т. Роджерс, підкреслюють значення автономії студента, що передбачає здатність самостійно планувати й контролювати власне навчання [39]. Зміна ролей у навчальному

процесі призводить до підвищення його ефективності, оскільки студент стає активним учасником, а не пасивним реципієнтом інформації.

Модернізація освіти також актуалізує міжкультурний компонент у вивченні іноземних мов. Інтеркультурна компетентність, за М. Байрамом, є невід'ємною складовою комунікативної компетентності й включає знання культурних норм, цінностей, традицій та моделей поведінки, а також уміння адекватно діяти в міжкультурному контексті [24].

Окремим напрямом інновацій виступає змішане та дистанційне навчання, яке набуло особливої актуальності у світлі глобальних освітніх змін. За спостереженнями О. Пометун, такі моделі забезпечують гнучкість та адаптивність освітнього процесу, дозволяючи поєднувати традиційні аудиторні методи з онлайн-інструментами [17, с.45]. Іноземні дослідники, зокрема Л. Андерсон і Т. Фішер, зазначають, що дистанційне середовище створює умови для інтенсивної практики мовлення за рахунок комунікації в цифрових спільнотах, участі у міжнародних проєктах і використання відеоконференцій, що формує природний мовленнєвий контекст, наближений до автентичного [22; 28]. Таким чином, модернізація не знижує якість мовної підготовки, а навпаки — розширює її можливості.

Суттєву роль у трансформації мовної освіти відіграє оновлення змісту навчальних програм. Як підкреслює Ю. Колісник-Гуменюк, сучасні програми з англійської мови поступово переходять від академічно орієнтованих матеріалів до практикоорієнтованих, включаючи проєктну діяльність, роботу з автентичними текстами, вивчення професійної лексики та розвиток глобальних навичок [9]. Подібні процеси простежуються і в міжнародному контексті: П. Нунан і Д. Уілкінс виділяють важливість завдань, побудованих на реальних комунікативних ситуаціях, адже саме вони забезпечують формування функціональної мовної грамотності [34; 43].

Отже, МО має багатовимірний вплив на процес вивчення іноземних мов, охоплюючи оновлення змісту, інтеграцію технологій, зміну ролей учасників освітнього процесу, посилення міжкультурного та комунікативного компонентів. Це дозволяє формувати новий тип мовної особистості — мобільної, автономної,

здатної до ефективної міжкультурної комунікації та критичного мислення. Сучасна освітня парадигма, що базується на засадах гуманізму, цифрової компетентності та інноваційності, відкриває широкі можливості для розвитку іншомовної освіти в Україні та у світі, а також робить процес вивчення іноземних мов більш гнучким, практичним і наближеним до реальних потреб суспільства.

1.2. Тенденції розвитку сучасного навчання англійської мови.

Тенденції розвитку сучасного навчання англійської мови відображають комплекс змін у педагогічній парадигмі, технологічному забезпеченні, методології та цільових орієнтирах мовної освіти. Глибинні трансформації зумовлені глобалізацією, цифровою революцією, вимогами ринку праці та інтеграційними процесами (зокрема євроінтеграцією України). У широкому сенсі ці тенденції можна розглядати як взаємопов'язані вектори: компетентнісна орієнтація змісту, методологічна гнучкість (task-based та проектні підходи), інтеграція предметів (CLIL), цифровізація та використання ІІІ, інклюзивність і plurilingual підходи, а також нові підходи до оцінювання та забезпечення якості. Нижче ми розглядаємо кожен із цих напрямів з прикладами.

Першою очевидною тенденцією є *перехід до компетентнісного підходу (КП)*, коли навчальні цілі формулюються не як перелік знань із граматики чи лексики, а як очікувані результати — конкретні комунікативні, соціокультурні та професійні компетентності. Це узгоджується з європейською практикою (наприклад, CEFR) і відображено в оновлених модельних програмах та методичних матеріалах в Україні.

КП спрямовує викладання на формування здатності використовувати мову в реальних ситуаціях, розв'язувати комунікативні задачі та діяти в міжкультурному контексті. Практичний наслідок — зміна структури уроку: від суто граматичних вправ до завдань з реальним результатом (презентація, інтерв'ю, міні-проект).

Приклад: урок на тему «Суспільне здоров'я» може включати підготовку студентами інтерв'ю з експертом (імовірно реальним або запрошеним онлайн), написання інформаційної брошури англійською й проведення міні-кампанії в соціальних мережах — тобто набору завдань, що поєднують мовні, дослідницькі й цифрові компетентності [7].

Другою вагомою тенденцією є *методологічна орієнтація на task-based learning (TBL)* та інші активні, learner-centered підходи. Зростання інтересу до TBL обґрунтовано прагненням створювати автентичні, цілепоказні ситуації, де учні

використовують мову для досягнення конкретного результату. Task-based підхід передбачає, що мовна форма вивчається в контексті значущих дій: інформаційні й рольові ігри, вирішення проблем, проєктні завдання.

Практичний приклад: завдання «Організувати учнівський фестиваль» — вимагає планування, листування з партнерами, бюджетування та презентації фінального плану англійською; оцінюються і мовні навички, і здатність співпрацювати. Цей підхід підсилює мотивацію та готує до професійної комунікації [34]

Третя трендова лінія — *інтеграція змісту (Content and Language Integrated Learning — CLIL)*, коли англійська служить інструментом опанування іншої дисципліни (наприклад, історії, природничих наук або інформатики). CLIL дозволяє одночасно розвивати мовні та предметні компетенції, зближуючи шкільну й вищу освіту з потребами міждисциплінарних робочих процесів.

Приклад застосування CLIL у школі: урок природознавства англійською про екосистеми, де учні читатимуть статтю, проведуть експеримент і складуть звіт англійською; у вищій школі — лабораторні звіти з інформатики англійською для розвитку технічного англомовного дискурсу.

Важливо: успішна CLIL-практика вимагає підготовлених викладачів і матеріалів, адаптованих до рівня мовної підготовки учнів/студентів [Оглядові матеріали].

Четверта — *цифровізація та використання нових технологій*, яка охоплює онлайн-платформи, мобільні застосунки, мультимедійні ресурси, інтерактивні вправи й інструменти для комунікації (відеоконференції, форуми, спільні документи). Цифрові технології дозволяють індивідуалізувати траєкторію навчання (адаптивні платформи), забезпечити доступ до автентичних матеріалів та розширити можливості для синхронної й асинхронної практики.

Приклад: використання платформи, яка адаптує вправи з граматики відповідно до помилок студента; або створення електронного портфоліо з аудіо- та відеозаписами мовленнєвої практики. У той самий час цифровізація відкриває питання: як гарантувати рівний доступ до інструментів (цифрова нерівність), як

забезпечити якість цифрового контенту та підготувати викладача до їхнього педагогічного використання [13].

П'ята тенденція — *вплив штучного інтелекту (ШІ) та адаптивних систем* на викладання мови. Інструменти на базі ШІ (системи автоматичної корекції письма, мовні чат-боти для практики говоріння, інструменти аналізу вимови) вже входять у робочий набір вчителя й учня або викладача й студента. ШІ дає змогу оперативно отримувати зворотний зв'язок, генерувати індивідуальні вправи й аналізувати прогрес.

Приклад: домашнє завдання з написання есе, яке автоматично аналізується системою й повертає підказки щодо лексики, структури та стилю; або симульовані діалоги з чат-ботом, що моделює різні мовленнєві ситуації. Разом із тим дослідники застерігають: слід критично оцінювати такі інструменти щодо їхньої педагогічної цінності й етичних аспектів (приватність даних, залежність від технологій) [13].

Шоста — *підвищення ролі міжкультурної та прагматичної підготовки*. Сучасна мовна освіта дедалі більше акцентує увагу не лише на формальній грамотності, а й на розумінні культурних кодів, стратегій комунікації в різних культурних контекстах, етиці міжкультурної взаємодії. Це відображається в навчальних модулях, спрямованих на розвиток інтеркультурної компетенції: аналіз аутентичних джерел, кейс-обговорення, міжкультурні обміни онлайн.

Приклад: серія занять, у яких учні старших класів/студенти аналізують протоколи ділового етикету в різних країнах і готують інструкцію для іноземного колеги, що приїжджає в Україну [7]

Сьома тенденція — *більша увага до інклюзивності та plurilingual підходів*. Сучасне навчання визнає мовне різноманіття учнів і підтримує практики, які враховують багатомовний досвід (translanguaging, проектні завдання, підтримка мов меншин). В освітній практиці це проявляється у створенні матеріалів, що враховують різні мовні бази учнів/студентів, використанні рідної мови як ресурсі для навчання та адаптації оцінювання для учнів/студентів з особливими освітніми потребами.

Приклад: завдання, де учні/студенти пояснюють лексичну структуру англійського тексту, використовуючи українську термінологію; або індивідуальні маршрути навчання для учня з дислексією з використанням аудіоматеріалів [7].

Восьма важлива лінія — *реформа оцінювання*: зростає зацікавлення у форматах, що відображають автентичні мовні вміння (портфоліо, презентації, проєктні продукти) та комбінують формативне і сумативне оцінювання. Цифрові інструменти полегшують збір доказів (аудіо/відео записи, електронні портфоліо), але також ставлять завдання щодо верифікації достовірності та стандартів валідності.

Приклад: замість традиційного письмового іспиту — оцінювання серії завдань протягом семестру, що включає участь у дискусіях, блог-пости англійською, запис промови та рефлексію [7].

Нарешті, дев'ята тенденція — поєднання академічного та професійного спрямування: мовні курси адаптуються до потреб різних професій (англійська для медицини, інженерії, бізнесу), вбудовують стажування, дуальні практики і модулі soft skills (презентація, переговори). Це відповідає запитам ринку праці і робить випускників більш конкурентоспроможними.

Приклад: курс англійської для інженерів, який включає технічну лексику, написання технічних звітів, презентацію проєктів на міжнародних конференціях та тренінги з професійної переписки [34].

Узагальнюючи, сучасні тенденції в навчанні англійської мови утворюють мережу взаємозв'язаних інновацій: від змістових змін (компетентності, міжкультурність) та методологічних зрушень (TBL, CLIL) до технологічних трансформацій (цифрові платформи, ШІ) й нового бачення оцінювання. Водночас практика втілення цих тенденцій багато в чому залежить від контексту: ресурсної бази, підготовки педагогів, політик забезпечення якості та доступності. Український досвід демонструє швидке впровадження окремих новацій (оновлені модельні програми, цифрові проєкти), але також виявляє виклики: нерівномірний доступ до ІКТ, потреба у підготовці викладачів для роботи з ШІ та CLIL, необхідність оновлення системи оцінювання. Для практиків це означає продуману

послідовність змін: від підготовки кадрів та матеріально-технічного забезпечення — до пілотних проєктів з подальшим масштабуванням успішних практик [7].

Як практичні рекомендації для вчителя/викладача англійської мови, які відповідають описаним тенденціям, можна запропонувати такі кроки:

- 1) планувати уроки з чітким очікуваним результатом компетентностей (що саме /учень/студент повинен вміти робити);
- 2) включати в кожен цикл модуль із завданням на комунікативний результат (task) — наприклад, організація події, створення інформаційного продукту, вирішення кейсу;
- 3) використовувати цифрові інструменти для індивідуалізації й збору портфоліо;
- 4) практикувати елементи CLIL — хоча б одну навчальну активність за семестр на предметну тематику;
- 5) тестувати інструменти ІІІ обережно, з акцентом на педагогічну цінність і захист даних;
- 6) впроваджувати елементи міжкультурного навчання та підтримувати plurilingual ресурси в класі [34].

Наведені кроки ілюструють, як поєднати глобальні тенденції з конкретними прикладами в навчальній практиці.

1.3. Інноваційні технології та підходи у викладанні англійської мови.

Сучасний розвиток освіти, глобалізація, швидкий технічний прогрес, цифровізація, а також зміни у потребах ринку праці — усе це робить надзвичайно важливим оновлення методики викладання іноземних мов, зокрема англійської. Традиційні підходи — зосереджені переважно на граматиці, перекладі, заучуванні — часто не дають змоги сформувати потрібну сьогодні комунікативну, міжкультурну та професійну компетентність. Тому дедалі ширше впроваджуються інноваційні технології та педагогічні стратегії, які відповідають викликам XXI століття [15, с.286].

Ця трансформація — не просто косметичні зміни, а якісний стрибок: мова вже не лише як дисципліна, а як інструмент комунікації, професійної діяльності, саморозвитку та інтеграції у глобальний простір.

Серед ключових підходів сучасного викладання англійської мови варто відзначити:

- *Task-based / Project-based learning (TBL / PBL)*
- Task-Based Language Teaching (TBLT) — підхід, де навчання побудовано через виконання завдань, наближених до реальних: проєктів, рольових ігор, проблемно-орієнтованих задач тощо. TBLT стимулює комунікативну активність, творчість, співпрацю, самостійне вирішення проблем [21].
- Project-based learning (PBL) — подібний за філософією, дозволяє студентам працювати над довготривалими проєктами, які передбачають дослідження, підготовку презентацій, звітів, медіапроєктів, що дає змогу не лише покращити мову, але й розвинути навички, потрібні для професійної діяльності.

Приклад: у коледжах/університетах учні/студенти технічних спеціальностей замість стандартних вправ з граматики працюють над проєктом — створенням англійськомовної документації до вигаданого технічного пристрою; пишуть технічний опис, роблять презентацію, обґрунтовують функціональність — таким чином поєднуються мовні навички, професійна спрямованість і інженерне мислення. Така методика підвищує мотивацію та актуальність знань.

- *Змішані / гнучкі формати навчання: blended, flipped, hybrid*

Сучасні підходи дедалі частіше поєднують офлайн-заняття з онлайн компонентами. Це дозволяє гнучко підходити до навчання, адаптувати його до потреб учнів/студентів та використовувати сильні сторони кожного формату. У цьому ключі популярні:

- Blended Learning — поєднання традиційних аудиторних занять з онлайн-ресурсами, самостійною роботою, мультимедіа [15, с. 287].
- Flipped Classroom (“перевернутий клас”) — учні/ студенти опрацьовують теоретичний матеріал самостійно (відео, онлайн-лекції, читання), а на уроках/заняттях — дискусії, практичні завдання, проєкти, комунікативна робота. Це дозволяє ефективніше використовувати аудиторний час на активну діяльність та продуктивну комунікацію [35].

Приклад: перед заняттям учні/студенти отримують відео та тексти англійською, вивчають лексику і граматику вдома; на занятті — у групах обговорюють тематичні кейси, роблять презентації, дискутують; вчитель/викладач виступає як фасилітатор, а не лектор. Такий формат дає змогу учням/студентам активніше використовувати мову, а вчителю/викладачу — сфокусуватися на практиці та підтримці.

- *Інтеграція змісту та мови (CLIL / Content & language integrated learning)*

Ще один важливий підхід — Content and Language Integrated Learning (CLIL) — коли англійська мова використовується як засіб навчання інших предметів (природничих, технічних, гуманітарних). Це дозволяє одночасно розвивати предметні та мовні компетентності, мотивує студентів, робить навчання актуальним і практично орієнтованим [15, с. 288].

Приклад: для студентів-економістів замість класичного курсу англійської читають курс «Global Economics & English» — де тематика пов’язана з економікою, аналізом ринків, бізнес-кейсами; вони вивчають термінологію, читають статті, пишуть звіти і презентації англійською. Такий підхід сприяє швидшому засвоєнню лексики і розвитку навичок, потрібних за фахом.

- *Використання цифрових технологій, мультимедіа, ІКТ, онлайн-ресурсів*

Сучасні технології відкривають нові можливості для більш гнучкого, індивідуалізованого, мотиваційного навчання:

- Використання онлайн-платформ, систем управління навчанням (LMS), інтерактивних вправ, відео- й аудіоматеріалів, форумів, блогів, спільнот [15, с.288].
- Мультимедіа, відеоуроки, подкасти, інтерактивні дошки, вебінари, відеоконференції, чат-боти — створюють середовище, близьке до реального використання мови, сприяють розвитку навичок аудіювання, говоріння, сприйняття на слух, спілкування [3, с.104].
- Використання цифрових інструментів для самостійної роботи, самоконтролю, повторення матеріалу, саморефлексії.

Приклад: студенти на самостійній фазі курсу використовують онлайн-платформи для повторення лексики, тренування вимови, прослуховування подкастів; вдома записують власні монологи/діалоги, викладають на платформу, отримують зворотний зв'язок, потім на занятті — групове обговорення, аналіз помилок, робота над вимовою. Такий підхід підвищує автономію, мотивацію, дозволяє гнучко поєднувати навчання з іншими видами діяльності.

- *Застосування ШІ, адаптивного та індивідуального навчання*

Новітня тенденція — використання штучного інтелекту (ШІ), адаптивних систем, чат-ботів, систем автоматичного аналізу вимови або письма, персоналізованих траєкторій навчання та платформ, що адаптують завдання під потреби кожного учня/студента [35].

Приклад: застосунок або платформа, яка аналізує помилки учня/студента у письмі або вимові, дає конкретні рекомендації, вправи для повторення, підлаштовує складність. Або чат-бот, з яким учень/студент практикує діалог, отримує фідбек, тренує навичку говоріння у будь-який час. Такі інструменти особливо корисні для зайнятих студентів або тих, хто навчається дистанційно.

- *Комунікативні, інтерактивні, діяльнісні підходи + learner-centered парадигма*

Сучасне викладання дедалі частіше орієнтоване не на передачу знань, а на активну участь студента — через дискусії, рольові ігри, проєкти, групову роботу, дослідження. Викладач/вчитель переходить у роль фасилітатора, модератора, а студент/учень — стає активним учасником, який формує власні освітні траєкторії [15, с.288].

Приклад: на курсі англійської студенти працюють у групах над соціальним проєктом (наприклад, створення інформаційної кампанії англійською для молоді про екологію); це передбачає дослідження, написання текстів, створення презентацій, спілкування, аналіз, презентацію результатів. Такий підхід стимулює відповідальність, креативність, мовну практику, критичне мислення — і наближає процес до реального життя.

- *Спрямованість на професійну / міждисциплінарну / фахову англійську*

З огляду на потреби сучасного ринку праці, дедалі популярнішими стають курси англійської з професійним спрямуванням: для медицини, інженерії, бізнесу, ІТ, туризму тощо. Вчителі/Викладачі використовують спеціалізовані тексти, термінологію, симуляції, проєкти, рольові ігри, які відповідають профільним запитам [3, с.105].

Приклад: для медиків — англійська з медичною термінологією, аналіз медичних статей, написання звітів, симуляції пацієнт–лікар, переклад медичних документів; для інженерів — технічна англійська, читання і написання технічної документації, робота з технічними завданнями, комунікація з міжнародними колегами. Такий підхід робить навчання більш цільовим і мотивуючим.

- *Розвиток міжкультурної компетентності та plurilingual / multicultural підходів*

Іноземна мова вже не тільки як набір граматичних правил, а як засіб міжкультурного спілкування. Сучасні програми часто включають міжкультурні теми, аналіз культурних відмінностей, практики, що стимулюють розуміння, толерантність, відкритість до іншомовних спільнот [3, с.105].

Приклад: заняття, де учні досліджують культурні аспекти англomовних країн, порівнюють з українськими, обговорюють соціокультурні проблеми, готують презентації або проекти на тему мультикультуралізму, толерантності, глобалізації — все англійською. Це формує не лише мовні, а й соціальні, комунікативні, культурні компетентності.

- Інноваційні підходи до оцінювання

Із впровадженням сучасних технологій і діяльнісних методів змінюється й оцінювання: замість традиційних контрольних і тестів — портфоліо, проекти, презентації, спостереження, онлайн-тести, самопрезентації, блоги. Такий підхід більше відповідає реальним задачам і формує комплексну компетентність [3, с.105].

Приклад: для курсу англійської студенти ведуть електронне портфоліо — записи презентацій, відео/аудіо з усною мовою, рефлексії, блог-пости; підсумкова оцінка формується на основі різних типів робіт, що відображають реальні вміння, а не лише запам'ятовування.

Розглянемо основні переваги та виклики, які породжують інновації:

Переваги

- Підвищення мотивації учнів/студентів завдяки актуальності, інтерактивності, залученню у реальні або наближені до реальності ситуації; [41, с.269].
- Формування широкого спектру компетентностей: комунікативних, міжкультурних, цифрових, професійних, критичного мислення; [3, с. 106].
- Індивідуалізація навчання: можливість для кожного учня/студента обирати траєкторію, темп, формат, учитися самостійно або у групі; [18].
- Гнучкість і доступність: онлайн-ресурси, дистанційне навчання, можливість поєднувати навчання з роботою чи іншими заняттями; [3, с. 106].
- Підготовка до реального життя: професійна, соціальна, міжкультурна готовність, комунікація, використання англійської як робочого інструменту.

Виклики / обмеження

- Необхідність ресурсів: технічна база, інтернет-зв'язок, доступ до пристроїв, програм, платформ; [40].
- Потреба професійної підготовки вчителів/викладачів: не всі готові до фасилітації, технологій, нових форматів; [15].
- Рівень мотивації та автономії учнів/студентів: не кожен має достатню самодисципліну для самостійної або онлайн-роботи;
- Питання якості цифрового контенту, адаптації матеріалів, авторського права, етичних аспектів (наприклад, дані, приватність при ШІ-інструментах); [40].
- Необхідність відповідної організації освітнього процесу, адаптації програм, зміни оцінювальних процедур та культурно-методичних підходів.

В Україні також відбувається активна трансформація: викладачі та заклади освіти експериментують із комбінованими методами, цифровими ресурсами, проєктною діяльністю.

На основі аналізу сучасних досліджень можна окреслити такі перспективні напрямки:

- Ширше впровадження ШІ та адаптивного навчання — платформи, які аналізують індивідуальні потреби, дають персоналізовані маршрути, фокусуються на слабких місцях, створюють індивідуальні траєкторії. Це особливо важливо для дорослих, зайнятих, студентів з нестандартним графіком [35].
- Поглиблена інтеграція CLIL і професійно орієнтованих курсів, щоб англійська стала інструментом профільної підготовки — технічної, медичної, бізнес-, гуманітарної тощо. Це підвищує мотивацію, релевантність, практичну цінність мови.
- Розвиток міжкультурних та plurilingual підходів, які враховують багатомовність студентів, їхній культурний фон, індивідуальні особливості та навички.

- Гнучкі формати навчання (blended, hybrid, онлайн, мікро-курси, модульні програми), що відповідають реаліям сучасного життя і роботи, і дають змогу навчатися в зручний час, темп і формат.
- Комплексні системи оцінювання, які поєднують традиційні та нові методи — портфоліо, електронні журнали, проєкти, презентації, цифрові тести, для відображення реальних компетентностей.
- Безперервний професійний розвиток викладачів, підготовка їх до нових ролей — фасилітаторів, медіаторів, дизайнерів навчального процесу, адаптерів технологій.

Інноваційні технології та підходи у викладанні англійської мови — це не просто модні слова чи тимчасові експерименти. Це відповідь на зміни, які відбуваються в суспільстві: глобалізація, цифровізація, нові професії, мультикультура, індивідуалізація. Викладачеві/ вчителеві достатньо відійти від ролі «транслятора знань» і стати фасилітатором, модератором, організатором діяльності. Студент/учень — активним учасником, творчим, автономним, мотивованим.

Поєднання TBL, CLIL, blended learning, цифрових технологій, міжкультурності, професійної спрямованості, адаптивного навчання і сучасного оцінювання — створює умови для ефективного, актуального, життєвого, практичного вивчення англійської. Успіх залежить від системного підходу: підготовки викладачів, інвестування в інфраструктуру, готовності студентів до змін та відповідності освітніх програм реальним потребам.

Для України ці тенденції — особливо актуальні, враховуючи потребу інтеграції в європейський й світовий простір, модернізацію освітніх стандартів та підвищення конкурентоспроможності випускників. Інноваційна методика може стати ключем до підготовки нової генерації фахівців, здатних гнучко реагувати на виклики та використовувати англійську як інструмент розвитку.

Розділ 2. Особливості навчання англійської мови в сучасних умовах

2.1. Актуальні методи та технології навчання.

Сьогодні навчання англійської мови відбувається у зовсім інших умовах, ніж десятиліття тому. Глобалізація, розвиток інформаційних та цифрових технологій, поширення Інтернету, зміни в суспільних й культурних запитах, потреба у міжнародній комунікації й мобільності — усе це формує нові вимоги до молодого покоління. Англійська вже не просто школа або хобі: вона — важливий інструмент подальшого навчання, спілкування, подорожей, роботи, доступу до інформації та саморозвитку. У такому контексті уроки англійської мають ставати актуальними, живими, прикладними, водночас враховувати вік, психологічні особливості й мотивацію школярів. Традиційний підхід — переважно на граматику, переклад, зубріння — стає все менш дієвим для формування справжньої комунікативної, міжкультурної та цифрової компетентності.

У сучасному шкільному середовищі важливу роль відіграють такі особливості: по-перше, *різноманітність форматів навчання*: крім класичних аудиторних уроків — змішані формати (on-site + онлайн), дистанційні заняття, самостійне навчання з інтернет-ресурсами, мобільні застосунки, інтерактивні вправи. Це дає змогу кожному учневі обрати темп, формат і спосіб, які йому підходять.

По-друге, *індивідуалізація навчального процесу*: сьогодні зростає розуміння, що кожен учень має свої сильні й слабкі сторони, різні стилі сприйняття, мотивацію, спосіб навчання. Добре організована навчальна програма може враховувати ці відмінності, пропонувати учневі гнучкий маршрут, підтримку, адаптовану подачу матеріалу, додаткові ресурси.

По-третє, *переорієнтація на практику, комунікацію й міжкультурність*: англійська не лише для складання тестів, а для реального спілкування, читання, порозуміння з людьми з інших країн, відкритості до світу.

Втім, нові умови ставлять і нові виклики — потрібна технологічна база (пристійний інтернет, пристрої), підготовка вчителів до нових методик, психологічна підтримка учнів, мотивація, організація змішаних чи дистанційних

форматів. Але зважені, сучасні рішення допомагають значно розширити можливості і зробити англійську справді живою і корисною для школярів.

У зв'язку із цим дедалі помітніша — необхідність застосування інноваційних методів і технологій викладання англійської мови, які відповідають вимогам теперішнього часу, віковим і мотиваційним особливостям учнів. Серед таких — комунікативний підхід, task-based та project-based learning, змішані формати (blended, flipped, hybrid), інтеграція змісту й мови (CLIL), використання цифрових технологій, мультимедіа, онлайн-ресурсів, мобільних додатків, комунікативно-діяльнісних й інтерактивних методики, професійно/практично орієнтовані задачі, інклюзивні та адаптивні підходи, сучасне оцінювання (портфоліо, проєкти, мультимедійні продукти).

Методики, які орієнтовані на завдання («tasks»), як-от Task-Based Language Teaching (TBLT) або Project-Based Learning (PBL), дозволяють учням отримувати не просто знання, а досвід: планувати, досліджувати, спілкуватися, презентувати, співпрацювати, критично мислити. Наприклад, учні можуть отримати завдання організувати шкільну кампанію — підготувати плакати англійською, створити сценарій відео, зняти короткий ролик, провести презентацію. Так вони практикують лексику, граматику, навички спілкування, письма, презентації, працюють у команді, розвивають креативність — і все це в контексті реальної діяльності. Цей підхід стимулює мотивацію і формує практичні навички, що будуть корисними за межами школи. Дослідження сучасних методів викладання англійської, зокрема, показують, що такі підходи значно підвищують ефективність, залученість і результативність навчання [1].

Змішані формати навчання — blended learning, flipped classroom, hybrid — надають можливість поєднувати традиційне навчання з онлайн-навчанням, самостійною роботою, мультимедіа, інтерактивом. Учень може опрацьовувати нову лексику чи граматику вдома за допомогою відео чи текстів, а на уроці — практикувати мову, спілкуватися, виконувати проєкти, обговорювати, виконувати рольові вправи. У дослідженні, яке розглядало застосування blended learning у

ліцеї, зафіксовано значне покращення комунікативних навичок: покращилися плавність, точність, зв'язність мовлення [3].

Окреме місце посідає підхід CLIL (Content and Language Integrated Learning), який передбачає одночасне вивчення мови та змісту іншого предмета. Для школярів це може означати, що англійська стане інструментом вивчення таких дисциплін, як історія, природознавство, географія, мистецтво чи інформатика. Такий підхід робить навчання англійської більш змістовним, мотивуючим, практично орієнтованим і розвиває не лише мовні, але й предметні, когнітивні та міжкультурні компетентності. Наприклад, у школах, де CLIL вже впроваджено, учні вивчають теми природознавства англійською, читають наукові тексти, роблять проєкти, презентації, обговорюють результати — все це стимулює активне мислення, розуміння контексту, навички роботи з інформацією, англійську як інструмент пізнання [4].

Сучасні цифрові технології, мультимедіа, онлайн-ресурси, мобільні додатки, інтерактивні вправи, аудіо- та відеоматеріали створюють навчальне середовище, наближене до реального спілкування. Це дає можливість тренувати аудіювання, вимову, сприйняття на слух, навички говоріння, письма, використовуючи сучасні засоби: відео, подкасти, інтерактивні вправи, онлайн-чати, форуми, спільну роботу. Особливо актуально це для шкіл, де є труднощі з постійним вивченням мови, або де учні мають нестандартний графік — вони можуть займатися вдома, зручним для себе темпом, у будь-який час, а потім на уроці закріплювати матеріал. Онлайн-платформи дають змогу створювати індивідуальні траєкторії навчання, самостійно повторювати, тренуватися, отримувати зворотний зв'язок, що підвищує автономію навчання і мотивацію [6].

З огляду на те, що сучасні підлітки — «цифрове покоління» — такі підходи часто відповідають їхнім очікуванням: інтерактивність, мультимедіа, гнучкість, сучасні технології, можливість навчатися «тут і зараз». Це особливо важливо для підтримки мотивації та залученості, адже шкільна англійська не завжди здається цікавою без такої адаптації.

Також важливою є орієнтація на активні, комунікативні, діяльнісні методики, які залучають учнів як активних учасників процесу: дискусії, рольові ігри, групова робота, проєкти, створення власних продуктів — все це стимулює зацікавленість, відповідальність, розвиток творчості й комунікативних навичок. Українські дослідження сучасних активних методів показують, що така форма значно підвищує ефективність навчання англійської, особливо якщо вона поєднана з мультимедіа та цифровими інструментами [2].

Особливу актуальність має професійно/практично орієнтоване навчання англійської, навіть для школярів. Наприклад, учні старших класів можуть працювати над проєктами, які наближені до професійних сфер: бізнес-англійська, англійська для туризму, екологічна англійська, англомовні презентації, підготовка інформаційних кампаній, участь у міжнародних конкурсах та проєктах. Такий підхід не лише дає знання, а формує навички, мотивацію, розуміння, для чого їм потрібна мова.

Усі ці методи та технології створюють нове освітнє середовище, де англійська — живий, потрібний інструмент, а навчання — діяльність, цікава, змістовна, актуальна. Проте успіх залежить від багатьох факторів: наявності ресурсів (інтернет, пристрої), підготовки вчителів, готовності учнів, організації навчального процесу, підтримки з боку школи чи батьків, адекватного поєднання методів і форм.

В умовах сучасної шкільної освіти впровадження таких інновацій — не розкіш, а необхідність. Це дає можливість сформувати покоління молодих людей, яке вміє не лише «знати правила», а спілкуватися, мислити, діяти, створювати, адаптуватися, брати участь у глобальному світі. Англійська стає не просто предметом — а ключем до можливостей.

Отже, сучасні особливості навчання англійської та актуальні методи і технології — це відповідь на виклики часу, запит сучасного учня та суспільства. Вони роблять вивчення англійської мови не лише ефективним, але й живим, потрібним, цікавим і корисним. Така трансформація — це шанс для кожного учня

відкрити нові горизонти, розширити свій світ і підготуватися до успішного майбутнього.

2.2. Диджиталізація та її вплив на формування мовних компетентностей.

Сучасне суспільство переживає стрімку діджиталізацію — впровадження цифрових технологій у всі сфери життя, включно з освітою. Для учнів це означає, що навчання англійської мови вже не обмежується традиційними класними заняттями: цифрові платформи, мобільні додатки, інтерактивні вправи, онлайн-ресурси та мультимедійні матеріали стають основними інструментами для розвитку мовних компетентностей. Глобалізація, доступ до інформації, дистанційне навчання та потреба у самостійному освоєнні знань роблять цифрові технології необхідними для формування ефективних навичок англійської мови [5].

Диджиталізація — це процес впровадження цифрових технологій у різні сфери діяльності, що передбачає перетворення інформації, процесів і сервісів у цифровий формат, а також інтеграцію інформаційних та комунікаційних технологій для підвищення ефективності, доступності та гнучкості діяльності. У контексті освіти диджиталізація включає використання онлайн-платформ, електронних ресурсів, мобільних застосунків, віртуальних лабораторій, мультимедійних матеріалів та систем управління навчанням (LMS), що дозволяють навчатися у зручний час і темп, індивідуалізувати навчання та стимулювати інтерактивну взаємодію.

Зарубіжні дослідники, такі як Т. Андерсон у праці *The Theory and Practice of Online Learning*, підкреслюють, що діджиталізація освіти не обмежується просто перенесенням матеріалів в онлайн, а передбачає зміну педагогічних підходів, формування нових компетентностей, адаптацію змісту до цифрових форматів і створення інтерактивного, інтегрованого навчального середовища [22]. Т. Фішер у дослідженні *Digital learning environments and language acquisition* зазначає, що цифрове навчання дозволяє розвивати комунікативні, когнітивні та мовні навички одночасно, забезпечує доступ до глобальних ресурсів та інтегрує мультимедійні технології у процес навчання [28, с.23].

В українському контексті Інститут модернізації змісту освіти (ІМЗО, 2022–2024) визначає діджиталізацію як ключовий чинник модернізації освіти, що

сприяє впровадженню інноваційних технологій, формуванню цифрових компетентностей учнів та забезпеченню доступності навчання незалежно від місця та часу [7]. О. Дубасенюк [4] та Ю. Колісник-Гуменюк [8] підкреслюють, що діджиталізація дозволяє реалізувати змішані формати навчання, персоналізовані траєкторії, інтерактивні проєкти та дистанційні форми, що особливо актуально для формування мовних компетентностей у школярів.

Отже, діджиталізація — це не лише технічне оновлення, а й зміна педагогічного підходу: перехід від пасивного отримання знань до активної, інтерактивної, персоналізованої та доступної освіти, що формує комунікативні, міжкультурні, цифрові та академічні компетентності учнів.

Діджиталізація дозволяє розвивати комунікативну, міжкультурну, цифрову та академічну компетентності одночасно. Учні отримують можливість працювати з автентичними англomовними текстами, брати участь у віртуальних дискусіях, створювати мультимедійні продукти та застосовувати мову у реальних комунікаційних ситуаціях [6].

Комунікативна, міжкультурна, цифрова та академічна компетентності є ключовими у сучасному навчанні англійської мови, адже вони визначають здатність учнів ефективно спілкуватися, критично мислити, працювати з інформацією та адаптуватися до глобального середовища.

Комунікативна компетентність передбачає здатність доречно й ефективно використовувати мову в усній та письмовій формі, віртуальній взаємодії та професійній комунікації. Вона охоплює мовну, соціолінгвістичну, стратегічну та дискурсивну складові, включно з лексико-граматичними знаннями, умінням долати комунікативні труднощі, враховувати соціальні й культурні норми та логічно будувати висловлювання [25; 31]. Українські дослідники, зокрема Ю. Ніколаєва [12] та Н. Склярєнко [19], підкреслюють, що розвиток комунікативної компетентності у школярів досягається через інтерактивні, діяльнісні та мультимедійні методики, зокрема завдання та проєкти, що стимулюють активну участь учнів. Так, учень може готувати презентацію англійською про свій улюблений спорт, пояснювати правила гри, відповідати на питання однокласників,

застосовуючи набуті лексичні та граматичні знання, що сприяє розвитку навичок спілкування та презентаційних вмінь у реальному комунікативному контексті.

Міжкультурна компетентність визначається як здатність ефективно та толерантно взаємодіяти з людьми з різних культур, розуміти культурні відмінності та приймати різні точки зору. Вона включає знання про культурні традиції й звичаї, ставлення поваги й толерантності, а також навички адаптації мовної поведінки до культурного контексту [24; 4]. М. Байран виділяє п'ять компонентів міжкультурної компетентності: знання, ставлення, навички оцінювання, соціальні навички взаємодії та критичне усвідомлення культури [24], що дозволяє учням не лише знати факти про інші країни, а й активно взаємодіяти з носіями мови. О. Дубасенюк [4] та Ю. Колісник-Гуменюк [8] підкреслюють, що інтегровані курси, рольові ігри та проєктна діяльність у рамках CLIL значно підвищують рівень міжкультурної компетентності. Наприклад, учні можуть брати участь у відеоконференціях з однолітками з інших країн, обговорюючи національні свята та традиції, що розвиває толерантність та відкритість до різних культурних перспектив.

Цифрова компетентність стає все більш важливою у сучасному навчальному процесі. Вона охоплює навички роботи з цифровими пристроями та програмним забезпеченням, інформаційну грамотність, онлайн-комунікацію та створення цифрового контенту [22; 28; 7]. Використання цифрових інструментів дозволяє учням тренувати аудіювання, говоріння, письмо та читання у будь-який час і в будь-якому місці. Наприклад, учні можуть створювати англomовний блог про екологію свого міста, публікувати статті, редагувати фото та відео, отримувати коментарі від однокласників і вчителя, що стимулює самостійність, креативність і практичне використання мови.

Академічна компетентність передбачає здатність здобувати, аналізувати та застосовувати знання у навчальному процесі, працювати з академічними текстами, писати есе, готувати презентації та проводити дослідження англійською мовою [34; 16]. Вона включає критичне мислення, оцінку джерел інформації, формування аргументованих висновків і застосування мовних знань у навчальних і

наукових завданнях. Д. Нюнан підкреслює, що завдання на основі проєктів (Project-Based Learning) стимулюють розвиток академічної компетентності [34], а І. Петрова зазначає, що поєднання комунікативних, діяльнісних та цифрових методик підвищує рівень засвоєння навчального матеріалу [16]. Учні можуть, наприклад, читати англomовну статтю про науковий експеримент, писати короткий звіт, готувати презентацію та обговорювати результати у класі, використовуючи академічну лексику та структури, що розвиває навички самостійного навчання, аналізу та критичного осмислення.

Узагальнюючи, формування комунікативної, міжкультурної, цифрової та академічної компетентностей у школярів забезпечує комплексний розвиток мовної особистості, яка здатна ефективно взаємодіяти в міжнародному середовищі, використовувати сучасні технології для навчання і творчості та опановувати академічні знання англійською. Використання інтерактивних методик, TBL, PBL, CLIL, цифрових платформ і мультимедійних ресурсів робить процес навчання живим, актуальним та мотивуючим, забезпечуючи формування не лише мовних, але й соціальних, культурних, цифрових і академічних навичок.

Основними перевагами діджиталізації у навчанні англійської мови є:

1. **Доступність та гнучкість навчання:** учні можуть опрацьовувати матеріали вдома, у школі чи будь-де, використовуючи планшети, смартфони, ноутбуки. Digital platforms, such as Duolingo or Quizlet, allow students to practice vocabulary, grammar, and listening skills at their own pace. For example:

- *Students can review new vocabulary through Quizlet flashcards, then test themselves on their smartphones, receiving instant feedback and adaptive repetitions.*

2. **Індивідуалізація та адаптивне навчання:** цифрові системи можуть підлаштовувати завдання під рівень знань кожного учня. Adaptive learning platforms analyze errors and suggest personalized exercises, enhancing learning efficiency [22].

- *For instance, if a student struggles with past tense verbs, the platform can automatically generate additional exercises and quizzes focusing on that area.*

3. Розвиток інтерактивних навичок: діджиталізація дозволяє активно включати учнів у навчальний процес через онлайн-чати, форуми, відеоконференції.

- *Example: Students participate in a virtual debate on environmental issues with peers from different countries, practicing argumentation, vocabulary, and pronunciation in English.*

4. Мультимедійні ресурси та автентичні матеріали: відео, подкасти, інтерактивні тексти дозволяють учням працювати з реальними англомовними джерелами, що стимулює мотивацію і розвиває навички аудіювання, читання та говоріння [28].

- *Example: Students watch TED-Ed videos, summarize the content in English, and record their own reflections, improving listening comprehension and spoken fluency.*

Інтеграція цифрових інструментів у сучасне навчання англійської відбувається наступним чином

1. Online Learning Platforms (LMS): системи управління навчанням, такі як Google Classroom, Moodle, або Microsoft Teams, дозволяють організувати контент, завдання, відеоуроки та комунікацію у цифровому середовищі [22].

- *Example: Students submit essays via Google Classroom, receive feedback from teachers, and peer-review classmates' work online.*

2. Gamification and Educational Apps: ігрові елементи підвищують мотивацію та залученість учнів [34].

- *For example, students earn points for completing grammar challenges on Kahoot! and compete in friendly quizzes with classmates.*

3. Interactive Multimedia: інтерактивні відео, подкасти, цифрові історії допомагають розвивати comprehension skills та критичне мислення.

- *Example: Students watch a short documentary on climate change, then create a storyboard in English summarizing the key points.*

4. Virtual Collaboration Tools: Zoom, Padlet, Jamboard дають змогу працювати у групах, навіть віддалено.

- *Students collaboratively write a short story in English on Padlet, providing comments and edits to each other's drafts in real-time.*

5. AI-assisted Learning: III допомагає адаптувати навчання, аналізувати помилки та пропонувати виправи.

- *Example: ChatGPT-based chatbots engage students in conversation practice, correct mistakes, and suggest alternative expressions.*

Цифрові технології мають особливий вплив на формування мовних компетентностей:

1. Комунікативна компетентність: цифрові платформи сприяють активному використанню англійської у реальних комунікаційних ситуаціях.

- *Students write emails to pen pals abroad or participate in online discussions about current events, developing authentic communication skills.*

2. Міжкультурна компетентність: онлайн-зустрічі з учнями інших країн розширюють культурні горизонти та сприяють plurilingual understanding [24].

- *Example: During a virtual exchange, students compare educational systems in Ukraine and Spain, presenting their findings in English.*

3. Цифрова компетентність: учні навчаються працювати з інструментами, платформами та ресурсами, одночасно опановуючи англійську.

- *Students create digital presentations, videos, or podcasts, developing both technical skills and language proficiency.*

4. Самостійність і мотивація: digital tools стимулюють autonomous learning, що особливо важливо для учнів підліткового віку (Pedosv.kpnu.edu.ua).

- *Example: Students use Duolingo daily for 15 minutes, track their progress, and set personal language goals.*

Подаємо приклади використання діджиталізації на уроках англійської для учнів:

1. Онлайн-платформи та інтерактивні вправи

Учні використовують платформи на кшталт Quizlet, Kahoot! або Edmodo для повторення лексики та граматики, тренування аудіювання та письма. Наприклад, учень створює власний набір карток з новою лексикою і вправляється у

запам'ятовуванні, а потім проходить онлайн-тест із автоматичною перевіркою. Така практика стимулює самостійне навчання та розвиток цифрових компетентностей [28].

2. Blended learning i flipped classroom

У класі можуть поєднуватися офлайн-заняття та домашнє опрацювання матеріалів онлайн. Наприклад, перед уроком учні переглядають відео англійською на тему «Global Environmental Issues», читають статтю та готують короткий звіт. На уроці вони обговорюють проблеми в групах, роблять презентації та дебати. Такий підхід розвиває комунікативну, академічну та міжкультурну компетентності, одночасно тренуючи цифрову грамотність [34; 3].

3. Мобільні додатки та інтерактивні вправи

Додатки на кшталт *Duolingo*, *LingQ* або *BBC Learning English* дозволяють учням вчити лексику, граматику, слухати аудіоматеріали та тренувати вимову. Наприклад, завдання: «Record a short dialogue about your favorite hobby and upload it to the class platform». Учні отримують коментарі від вчителя та однокласників, що стимулює активне використання мови та розвиває комунікативні навички.

4. Проєктно-орієнтоване навчання (PBL) із цифровими інструментами

Учні можуть виконувати комплексні проєкти, використовуючи англійську як робочу мову.

Наприклад:

Task: Create a short video about your city in English.

Steps: Research tourist attractions, write a script, record video clips, edit using *Canva* or *iMovie*, present the project online.

Цей підхід одночасно розвиває комунікативну, академічну та міжкультурну компетентності, навички співпраці, планування та використання цифрових інструментів [24; 8].

5. Інтеграція CLIL з цифровими ресурсами

Наприклад, на уроці природознавства англійською учні вивчають «Renewable Energy Sources» через інтерактивні симуляції, онлайн-квести та відеоматеріали. Вони аналізують дані, готують звіти, презентують результати в

цифровому форматі. Це сприяє формуванню міжкультурної, академічної та цифрової компетентностей, одночасно мотивуючи до активного навчання [4].

6. Використання штучного інтелекту та адаптивних платформ

Сучасні платформи, такі як *Lingvist* або *Speakly*, автоматично адаптують складність завдань під рівень учня, аналізують помилки, пропонують індивідуальні завдання. Наприклад, учень, який погано справляється з вимовою певних слів, отримує вправи для повторення, записує себе, порівнює з носієм мови та отримує зворотний зв'язок [22; 2].

Ось кілька завдань для учнів:

1. Task-Based Learning: *Create a short presentation about your favorite environmental issue. Present it to the class in English, using images and videos.*
2. Blended Learning: *Watch a short video about renewable energy at home. During class, discuss the pros and cons with your group in English.*
3. CLIL: *Study the topic “Water Cycle” in Science. Write a report in English explaining each stage and create a diagram.*
4. AI Assistance: *Write a paragraph about your weekend plans. Use a language app or chatbot to check grammar and suggest improvements.*

Діджиталізація у навчанні англійської мови дозволяє:

- поєднати комунікативні, міжкультурні та цифрові компетентності;
- підвищити мотивацію та автономію учнів;
- створювати інтерактивне та індивідуалізоване навчальне середовище;
- формувати практичні навички для життя і майбутньої професійної діяльності.

Проте успіх залежить від підготовки вчителя, технічних ресурсів, готовності учнів та інтеграції digital tools у навчальну програму. Діджиталізація не замінює вчителя, а підсилює його роль як фасилітатора та координатора процесу, а учня робить активним учасником навчання.

2.3. Особливості організації дистанційного та змішаного навчання.

Сучасна освіта все частіше звертається до моделей, які дають змогу поєднувати традиційне (очно) і сучасне (онлайн) навчання. Дистанційне та змішане навчання — це не просто тимчасове рішення під час криз, а серйозний освітній формат, здатний забезпечити гнучкість, доступність, адаптивність, а також нові можливості для навчання, зокрема іноземних мов, таких як англійська. Дистанційне навчання передбачає, що навчальний процес здійснюється на відстані — через інтернет, з використанням цифрових платформ, відеоконференцій, онлайн-ресурсів, електронних підручників тощо. У такому форматі учень або студент не потребує фізичної присутності в аудиторії.

Змішане навчання (blended/hybrid learning) — це поєднання традиційного очного навчання та онлайн/дистанційних елементів. Такий підхід дає змогу поєднувати переваги обох способів навчання — безпосередню взаємодію викладача і учнів, а також гнучкість, автономію, індивідуальну роботу з цифровими ресурсами

У контексті мовної освіти — зокрема вивчення англійської — ці формати набули особливої актуальності, оскільки дозволяють поєднувати класичні вправи, живе мовлення, роботу в парах і групах із перевагами цифрових ресурсів: аудіо/відео, онлайн-тести, платформи для самоперевірки, і можливістю працювати у зручному темпі [7].

Однією з головних переваг дистанційного та змішаного навчання є гнучкість і доступність. Учні можуть навчатись вдома чи будь-де, де є інтернет, у зручний для себе час. Це особливо важливо для тих, хто поєднує навчання з роботою, має обмежений графік або проживає в сільській місцевості. Онлайн-ресурси, відео, інтерактивні вправи дозволяють переглядати матеріали кілька разів, повертатися до складних тем та повторювати аудіо/відео, що підвищує засвоєння матеріалу, особливо для учнів, які потребують більше часу для опрацювання [5; 17].

Змішане навчання дозволяє комбінувати традиційні методи з цифровими. Наприклад, граматика та лексика можуть вивчатися онлайн, а на очних заняттях

учні практикують говоріння, діалоги, рольові ігри, проєкти. Це поєднання підвищує ефективність засвоєння матеріалу, дозволяє відпрацьовувати всі мовні навички та стимулює активну участь учнів [19; 34].

Онлайн-компоненти навчання також сприяють розвитку автономії, індивідуалізації та самостійності. Учні можуть працювати у своєму темпі, повторювати матеріал, отримувати зворотній зв'язок, що формує відповідальність за власне навчання та самоменеджмент. Це особливо актуально при вивченні англійської, де темп засвоєння може значно відрізнятись у різних учнів [22; 28].

Згідно з дослідженнями, змішане навчання значно підвищує ефективність, порівняно з виключно традиційним або дистанційним форматами. Воно дозволяє поєднувати зручність онлайн-навчання з живою комунікацією, практикою мовлення та оперативним зворотним зв'язком. Для англійської мови це означає комплексний розвиток навичок читання, письма, аудіювання і говоріння [15].

До особливостей організації дистанційного та змішаного навчання відносимо:

- Вибір платформи та технологій є критично важливим. Наприклад, Google Classroom, Zoom, LearningApps, Moodle забезпечують зручність організації завдань, перевірки робіт та взаємодії з учнями. Проте потрібно враховувати технічні ризики: перебої з інтернетом, збої платформ, недостатню технічну підтримку [19].

- Структура курсу має поєднувати теоретичні та практичні блоки, а не просто дублювати підручник онлайн. Ефективні моделі змішаного навчання передбачають: онлайн-теорія + очна практика, самостійна робота + групова діяльність, мультимедіа + живі дискусії [3].

- Активність та комунікація є ключовими. Навчання англійської мови неможливе без живої взаємодії, навіть при дистанційних форматах. Тому обов'язково включають синхронні елементи: відео-конференції, рольові ігри, групові проєкти [24; 7; 8].

- Зворотній зв'язок і підтримка забезпечують ефективність дистанційного навчання. Регулярні онлайн-консультації, перевірка робіт, коментарі та колективна рефлексія стимулюють мотивацію та підвищують результативність [12; 22].

- Технічні та організаційні виклики включають недостатній доступ до інтернету або пристроїв, відчуття ізоляції, зниження мотивації, перевантаження учнів, труднощі із самодисципліною. Ці фактори потрібно враховувати при плануванні курсів [17].

Назвемо приклади організації дистанційного та змішаного навчання англійської мови:

Приклад 1 — комбінований курс для старших школярів: онлайн-компонент — відео-уроки, інтерактивні вправи, тести, аудіо/відео, письмові завдання; очні заняття — рольові ігри, дискусії, групові проєкти, презентації; зворотний зв'язок — перевірка завдань, коментарі, колективна рефлексія. Переваги: гнучкість, інтерактивність, індивідуальний темп, мотивація.

Приклад 2 — повністю дистанційний курс для дорослих: модулі онлайн з граматики та лексики, прослуховування аудіо, письмові завдання, синхронні відео-конференції для практики говоріння; самоперевірка та зворотний зв'язок від викладача. Переваги: доступність незалежно від місця, адаптація під рівень, економія часу.

Приклад 3 — університетський курс англійської для спеціальностей: лекції онлайн, практичні заняття — очно та онлайн, групові проєкти частково онлайн, частково очно, презентації та обговорення офлайн. Використання LMS, відеоконференцій, інтерактивних матеріалів дозволяє оптимально поєднувати теорію і практику, забезпечує гнучкість та зручність для студентів [18].

Представимо приклади організації дистанційного та змішаного навчання англійської мови у вигляді уроків, які можуть бути використані вчителями.

Приклад 1. Урок для учнів 5–6 класу (A2): “My Favourite Place in the City” (змішане навчання)

Мета уроку: формування лексичних навичок з теми “Places in the city”, розвиток усного мовлення та навичок опису.

Компоненти компетентностей: комунікативна, цифрова, міжкультурна (на рівні ознайомлення).

Структура уроку (BLENDED):

1. Онлайн-етап (самостійна робота):

Учні переглядають відео на платформі **British Council LearnEnglish Kids**
→ <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/video-zone>

Після перегляду виконують інтерактивні вправи на LearningApps:

- Matching “Place — Picture”
- Wordsearch
- Multiple Choice Quiz

Це відповідає рекомендаціям Т. Андерсон щодо використання онлайн-контенту для введення матеріалу та самостійного темпового навчання [22], а також моделі Д. Ньюман “Input → Practice → Production” [34].

2. Очний етап (клас):

Вчитель організує:

- міні-діалоги в парах:

A: “Where is your favourite place in the city?”

B: “My favourite place is the...”

- груповий проєкт: створити «Мапу мрії» (Dream City Map).

Учні презентують свої мапи англійською, застосовуючи вивчений вокабуляр.

Такий формат відповідає дослідженням Ю. Ніколаєвої [12] та Н. Складенко [19] про роль проєктної діяльності у розвитку комунікативної компетентності.

Приклад 2. Урок для учнів 7–8 класу (A2+/B1): “Cultural Traditions Around the World” (дистанційне навчання, синхронний формат)

Мета: розвиток міжкультурної компетентності (Byram, 1997), удосконалення навичок аудіювання та говоріння.

Структура:

1. Синхронна частина (Zoom):

Вчитель демонструє коротке відео (TED-Ed або National Geographic Kids) про культурні традиції різних країн.

Учні відповідають на запитання:

- *What surprised you the most?*
- *What tradition is similar to something in your country?*
- *Would you like to take part in any of the traditions? Why?*

Це формує «attitudes» та «skills of interpreting», про які пише М. Байрам [24].

2. Breakout rooms (10 хв):

Учні отримують країну (Japan, Mexico, Italy, India) і коротке завдання:

- знайти зображення в інтернеті,
- описати традицію 3–4 реченнями,
- підготувати міні-презентацію.

3. Асинхронна самостійна робота:

Учні готують пост у спільному **Classroom Blog** на тему:
“A cultural tradition I find interesting is...”

Така форма відповідає підходам В. Річардсон про педагогічний потенціал блогів [36].

Приклад 3. Урок для учнів 9 класу (B1/B1+): “Environmental Problems and Solutions” (змішане навчання, модуль PBL)

Мета: розвиток академічної компетентності та критичного мислення.

1. Онлайн-модуль (теорія):

Учні читають англomовну статтю (BBC Learning English або News in Levels).

Після цього вони виконують Google Forms тест (multiple choice + open answers).

2. Очний модуль (практика):

Дебати в класі:

- “*Plastic should be banned globally — agree or disagree?*”

Учні працюють у групах за правилами дебатів: аргументи, контраргументи, висновки.

3. Онлайн-проект:

Учні створюють екологічну інфографіку в **Canva** англійською мовою:

- problem
- cause
- effect
- solution

І публікують у шкільному Google Classroom.

Приклад 4. Урок для 10–11 класу (B2): “Media Literacy and Fake News”

(дистанційне навчання)

Мета: формування цифрової компетентності та академічного читання.

1. Онлайн-читання (independent work):

Учні читають статтю BBC або The Guardian про медіаграмотність.

Завдання:

- виписати 5 нових слів та пояснити англійською;
- знайти приклад маніпуляції в тексті;
- пояснити, які мовні маркери свідчать про упередженість.

Це відповідає цифровій компетентності за Т. Фішером та рекомендаціям ІМЗО (2022) [22; 7].

2. Синхронне обговорення (Zoom):

Учні працюють у групах:

- аналізують фрагмент фейкової новини (адаптованої вчителем),
- визначають «red flags»: *exaggeration, emotional vocabulary, lack of sources, one-sidedness*.

3. Практичне завдання:

Створити власний інформаційний пост на тему: **“How to Check if the News is Fake: 5 Tips for Teenagers”**

Приклад 5. Проєктний модуль для старшокласників (B1–B2): “My Digital Portfolio in English” (змішане навчання)

Мета: формування цифрової, комунікативної та академічної компетентностей.

Етапи:

1. Онлайн-частина:

У Google Sites учні створюють особисте портфоліо:

- About Me
- My Projects
- My Learning Goals
- English Skills Progress

2. Очна частина:

Учні презентують свої портфоліо, отримують peer feedback.

Критерії за CEFR [25; 31]:

- accuracy
- fluency
- coherence
- interaction

3. Підсумкова рефлексія:

Учні заповнюють форму: **“What digital tools helped me learn English best?”**

Подані приклади демонструють реальні моделі застосування дистанційного та змішаного навчання у шкільному курсі англійської мови. Вони поєднують [12; 15; 22; 25; 31]:

- комунікативний підхід,
- міжкультурну взаємодію,
- цифрову компетентність,
- академічні навички,
- інтерактивні методики,
- сучасні EdTech-інструменти.

Це дозволяє формувати повний спектр мовних компетентностей у школярів у відповідності до сучасних освітніх вимог.

Дистанційне та змішане навчання — ефективні формати, що розширюють можливості для вивчення англійської мови. Найбільша ефективність досягається при правильній організації: поєднанні онлайн та офлайн компонентів, комунікативних і мультимедійних методів, забезпеченні зворотного зв'язку, підтримки та мотивації. Для вчителів важливо планувати курс так, щоб цифрова частина доповнювала, а не замінювала офлайн-роботу, враховувати доступність, індивідуалізацію та психологічні аспекти. Для учнів дистанційне та змішане навчання дає свободу, можливість навчатися у власному темпі, формує відповідальність та самодисципліну. З точки зору розвитку мовної компетентності, такі формати забезпечують комплексний розвиток усіх мовних навичок та підготовку до реального використання англійської в сучасному світі.

Розділ 3. Практичні аспекти впровадження модернізованих підходів у навчанні англійської мови в старшій школі.

3.1. Розроблення та використання ефективних навчальних матеріалів.

Сучасні тенденції модернізації англомовної освіти вимагають переосмислення підходів до добору та створення навчальних матеріалів. Практичний аспект полягає в адаптації ресурсів під індивідуальні потреби учнів, їхній рівень володіння мовою, мотивацію та формат навчання.

Одним із ключових завдань педагога є *раціональне поєднання автентичних і навчальних матеріалів*. Автентичні відео, подкасти, статті, інтерактивні симуляції сприяють формуванню мовної компетентності, наближеної до реальних умов спілкування. Для їх ефективного використання важливо дотримуватися таких критеріїв добору: відповідність віку, рівню володіння мовою, доступність лексико-граматичного матеріалу, можливість подальшої інтеграції у вправи на розвиток різних видів мовленнєвої діяльності.

Діджиталізація сприяла появі широкого спектра інструментів для створення матеріалів: інтерактивні презентації, відео з вбудованими завданнями, цифрові вправи на платформах типу LearningApps, Wordwall, Quizlet. Учитель може не лише використовувати готовий контент, але й конструювати навчальні модулі відповідно до потреб класу.

Сучасна модернізація англомовної освіти передбачає не лише оновлення методів, а й створення якісних навчальних матеріалів, які забезпечують формування всіх компонентів мовної компетентності та відповідають новим підходам до навчання. В умовах переходу до компетентнісної та особистісно орієнтованої моделі освіти вчитель старшої школи дедалі частіше виступає розробником навчального контенту, адаптуючи матеріали відповідно до конкретних потреб учнів. Як зазначає К. Грейвс, учитель у сучасній школі вже не лише виконує роль користувача готових ресурсів, а й стає «course developer», тобто відповідальним за конструювання змісту навчання, добір матеріалів, розробку завдань і оцінювання [29].

Сфера розробки навчальних матеріалів у викладанні англійської мови достатньо ґрунтовно досліджена в працях В. Томлінсон, який наголошує, що ефективні матеріали повинні бути змістовними, мотивувальними, автентичними, а головне – здатними забезпечити реальні можливості для використання мови [42]. Науковець підкреслює, що навчальні матеріали мають сприяти емоційному залученню учня, створювати умови для застосування мови на практиці та забезпечувати різноманіття завдань.

Інший відомий дослідник, І. МакКрас, стверджує, що матеріали повинні відображати індивідуальний стиль навчання учнів, їхню мотивацію, рівень володіння мовою та соціокультурний контекст [32]. Він наголошує на тому, що жоден підручник не може бути універсальним, тому роль учителя полягає у критичній адаптації та цілеспрямованому доповненні матеріалів.

А. Камінсворс вказує, що навчальні матеріали мають виконувати низку функцій: навчальну, мотиваційну, підтримувальну, компенсаторну. Він пропонує використовувати певні критерії добору матеріалів: відповідність цілям, адаптивність, системність граматичного та лексичного наповнення, можливість інтеграції видів мовленнєвої діяльності [27].

Отже, теоретичний фундамент для створення ефективних матеріалів охоплює такі принципи: комунікативна спрямованість, автентичність, персоналізація, мультимодальність, доступність та інтерактивність.

У старших класах учні володіють достатнім рівнем автономії та критичного мислення, а тому матеріали повинні бути спрямовані на розвиток аналітичних навичок, здатності до аргументації, ведення дискусій та роботи з науковими й соціальними текстами. На основі праць В. Томлінсона, А. Камінсворса та Дж. Хамера можна виокремити основні критерії:

1. Відповідність віковим особливостям і навчальним цілям. Тексти й завдання мають бути актуальними для підлітків (теми: соціальні мережі, екологія, кар'єра, медіаграмотність).

2. Комуникативність. Матеріали повинні спонукати учнів висловлюватися, дискутувати, аргументувати, а не лише виконувати механічні завдання [30].

3. Автентичність. Використання справжніх статей, відео з медіа, подкастів, інтерв'ю, рекламних матеріалів, елементів популярної культури.

4. Диференціація. Можливість пропонувати варіанти різного рівня складності, завдання на вибір, індивідуальні проекти.

5. Мультиmodalність та цифрова інтеграція. Матеріали повинні бути придатні для LMS, навчальних платформ та роботи з гаджетами.

6. Можливість оцінювання. Чіткі критерії, рубрики, можливість самостійної та взаємооцінки.

Ці критерії допомагають забезпечити високу якість навчального процесу та роблять використані матеріали педагогічно доцільними.

Основними етапами створення ефективних навчальних матеріалів:

1. Аналіз потреб класу

На цьому етапі вчитель визначає рівень мовної підготовки, мотивацію, інтереси та навчальні потреби учнів. Практичним інструментом може бути коротка анкета, у якій старшокласники обирають теми, що їх цікавлять, зазначають свої труднощі (граматика, говоріння, письмо), а також бажаний формат матеріалів. Як підкреслює Graves, аналіз потреб — ключ до створення релевантних матеріалів, а не навпаки.

2. Формулювання SMART-цілей

Приклад SMART-цілі для уроку: «Учні зможуть створити 3-хвилинну усну презентацію на тему “Climate Action”, використовуючи щонайменше 8 одиниць нової лексики та дві граматичні структури умовних речень». Такий формат забезпечує чітку орієнтацію матеріалів на конкретний результат.

3. Підбір та створення контенту

Учитель добирає тексти, відео, автентичні матеріали та створює робочі завдання. На думку Tomlinson, важливо забезпечити баланс між автентичністю та

доступністю — тобто адаптувати матеріал лише настільки, наскільки це потрібно для розуміння, але не спрощувати його надмірно.

Приклад використання автентичного матеріалу:

Відео BBC «How young people are fighting climate change» (2–3 хв). До нього створюється робочий лист з трьома блоками завдань: Pre-watching, While-watching та Post-watching.

4. Конструювання завдань

Завдання повинні бути різних типів: аналітичні, творчі, комунікативні. У старшій школі важливо забезпечити можливість:

- порівняння позицій,
- критичної оцінки інформації,
- застосування мовних структур у реальному мовленні.

Приклад: Після перегляду відео учні працюють у групах: одна група — представники місцевої влади, інша — активісти, інша — бізнес. Завдання: обговорити, які заходи з боротьби зі зміною клімату можна реалізувати у громаді.

5. Тестування, адаптація та рефлексія

Учитель після уроку оцінює ефективність матеріалів: що вдалося, що потребує корекції, які інструкції були недостатньо зрозумілими. Це відповідає рекомендаціям McGrath щодо циклічного удосконалення матеріалів.

Приклади розроблених навчальних матеріалів

1. Робочий лист для відео (тема: Climate Action)

Pre-watching:

– Обговоріть у парах: «What actions can teenagers take to reduce plastic waste?»

While-watching:

- Позначте шість фактів з відео.
- Знайдіть фразу, що означає “to take responsibility”.

Post-watching:

– У ролях підготуйте міні-дебати «Which climate action project is most realistic for our school?».

Такий формат відповідає інтегрованому підходу до розвитку аудіювання та говоріння.

2. Лексичний блок за методикою Nation

I. Nation наголошує, що навчання лексики повинно включати виявлення значення, закріплення, повторення та використання. Тому словник до теми «Environmental Issues» може включати:

- definition (англійською),
- example sentence,
- collocations (наприклад: reduce emissions, tackle pollution),
- mini-task: скласти 3 речення або коротку історію з мінімум 4

словами з переліку.

3. Проєкт «Social Media and Youth»

Учні готують 5-хвилинну презентацію про вплив соціальних мереж на ментальне здоров'я. Вони використовують реальні дані, інфографіку та готують усний виступ із слайдами.

Оцінювання проводиться за рубрикою (зміст, структура, мова, візуальна підтримка, відповіді на запитання). Такий проєкт розвиває критичне мислення, цифрові навички та комунікативну компетентність.

Згідно з Дж. Хамер, цифрові технології суттєво розширюють можливості вчителя у створенні матеріалів. LearningApps, Wordwall, Quizlet дозволяють швидко створювати інтерактивні вправи, які підсилюють інтерес та автономію учнів [30]. Використання Google Classroom забезпечує структурованість матеріалів і дає можливість поєднувати завдання з формувальним оцінюванням.

Важливі принципи цифрового дизайну:

- чіткість інструкцій;
- мультимодальність;
- доступність на різних пристроях;
- відповідність авторським правам;
- помірковане використання «ігрових» елементів для підтримки

мотивації.

А. Канінсворс наголошував, що матеріали повинні містити елементи оцінювання – рубрики, чек-листи, форми самоаналізу [27]. У старшій школі доцільно застосовувати:

- формувальне оцінювання (small quizzes, self-check, peer-feedback);
- критеріальне оцінювання (чіткі рубрики для письма, презентацій, проєктів);
- портфоліо (збір учнівських робіт).

Приклад рубрики для усної презентації (20 балів):

- Зміст – 5;
- Структура – 5;
- Лексика – 4;
- Вимова – 3;
- Візуальні матеріали – 3.

Ефективні навчальні матеріали для уроків англійської мови у старшій школі — це результат поєднання методичних знань, творчості та аналітичності вчителя. Вони повинні:

- містити автентичні й адаптовані джерела;
- бути комунікативно спрямованими;
- враховувати індивідуальні потреби учнів;
- включати цифрові інструменти;
- забезпечувати можливість диференціації та об'єктивного оцінювання.

Наукові положення вище згаданих вчених формують фундамент, на який може спиратися сучасний учитель, створюючи матеріали, що дійсно працюють у старшій школі, підвищують мотивацію учнів та сприяють формуванню високого рівня мовної компетентності.

Таким чином, грамотно розроблені матеріали дозволяють забезпечити доступність, різноманітність і практичність навчального процесу, що відповідає вимогам модернізованої освітньої системи.

3.2. Формування та розвиток комунікативної компетентності учнів.

Формування комунікативної компетентності є центральною метою сучасного навчання англійської мови, оскільки саме здатність ефективно використовувати мову для взаємодії в різноманітних соціальних і професійних контекстах визначає успішність мовленнєвого розвитку учня. Відповідно до класичної моделі М. Кенел та М. Свейн, комунікативна компетентність включає граматичну, соціолінгвістичну, дискурсивну та стратегічну компоненти, які взаємодіють між собою та забезпечують повноцінне володіння мовою у реальних комунікативних ситуаціях [25, с. 20]. З огляду на виклики XXI століття — глобалізацію, діджиталізацію, міжкультурну мобільність — формування цієї компетентності виходить за межі традиційної передачі знань і потребує впровадження інноваційних, гнучких та практично орієнтованих методів навчання.

У цьому контексті особливої важливості набувають комунікативні методи, що ґрунтуються на принципах Communicative Language Teaching (CLT). Як зазначає Дж. Річардс, ефективне комунікативне навчання передбачає активну участь учнів у взаємодії, створення навчальних ситуацій, максимально наближених до реальних, а також орієнтацію на значення, а не лише на форму [37]. У старшій школі, де учні мають добре сформовану логіку, критичне мислення та інтерес до соціальних тем, CLT розкриває свій потенціал найповніше.

До найефективніших форм роботи, які сприяють розвитку комунікативної компетентності, належать рольові ігри, дебати, дискусії, комунікативні квести, проєктна діяльність, а також цифрові комунікативні практики. Вони ґрунтуються на діяльнісному підході та забезпечують розвиток умінь взаємодіяти, аргументувати, узгоджувати позиції та досягати комунікативних цілей.

Рольові ігри як засіб моделювання реальної комунікації

Рольові ігри дають змогу створити ситуації, у яких учні використовують англійську мову як інструмент вирішення практичних задач. Д. Ньюман наголошує, що рольові ігри забезпечують природне використання мовних структур і розвивають дискурсивну компетентність [34].

Практичні приклади:

- Моделювання співбесіди: «HR Manager – Candidate» (тема: Careers).
- Ситуація в аеропорту: «Traveller – Customs Officer»
- Соціальний діалог: «Journalist – Environmental Activist».

Такі завдання стимулюють учнів до імпрровізації, що підсилює стратегічну компетентність — уміння виходити з комунікативних труднощів шляхом перефразування, уточнення або використання невербальних засобів.

Дискусії та дебати як інструмент розвитку критичного мислення

Дискусії сприяють розвитку соціолінгвістичної компетентності, оскільки вимагають добору мовних засобів відповідно до теми, співрозмовника та мети висловлювання. Дж. Хамер підкреслює, що дискусії дають учням можливість «висловити свою мовну особистість» і розвивають уміння аргументації [30].

Приклади тем:

- “Should social media content be regulated for teenagers?”
- “Is online education equal to traditional schooling?”
- “Does artificial intelligence improve or harm human communication?”

У таких завданнях учні не лише практикують лексику, а й формують уміння структурувати висловлювання, слухати співрозмовника, реагувати на аргументи.

Мовні квести як інноваційний інструмент взаємодії

Мовні квести поєднують ігровий, пошуковий та комунікативний елементи. Б. Томлінсон підкреслює, що емоційне залучення — ключовий чинник ефективного оволодіння мовою [42].

Приклад квесту “Find the Missing Explorer”:

1. Учні сканують QR-коди, щоб отримати інформацію.
2. Викрадена частина карти прихована у фрагментах текстів.
3. У процесі виконання учні читають, слухають, обговорюють, формують гіпотези.

Такий формат модернізує традиційні CLT-завдання та робить їх ближчими до реального життя.

Проектна діяльність як засіб формування інтегрованої комунікативної компетентності

Проектний підхід передбачає створення кінцевого продукту, що є результатом комплексної мовленнєвої діяльності. Г. Бекет і Т. Слейтер доводять, що проекти є ефективним інструментом інтеграції мовленнєвих умінь та розвитку автономії [23].

Приклади проектів:

- Створення шкільного подкасту англійською мовою.
- Підготовка інфографіки “How Teenagers Can Reduce Their Carbon Footprint”.
- Запис відеоінтерв’ю з іноземним волонтером.
- Розробка англомовної брошури про місцеві туристичні об’єкти.

Проектна діяльність формує не лише мовні уміння, а й навички XXI століття: співпраця, креативність, медіаграмотність, відповідальність.

Модернізація освіти привела до трансформації форм комунікації, і цифрові інструменти стали невід’ємною частиною розвитку мовленнєвих умінь. К. Чепел підкреслює, що технології відкривають нові можливості для автономного навчання, мультимодальності та зворотного зв’язку [26].

Онлайн-симуляції

Платформи на кшталт Edmodo, Classcraft, FluentU дозволяють створювати комунікативні сценарії, де учні взаємодіють у симульованих умовах.

Практичний приклад: Симуляція «Business Meeting»: учні представляють різні відділи компанії й мають прийти до спільного рішення щодо запуску продукту.

Віртуальні кімнати для групової роботи

У Zoom, Google Meet або MS Teams учні працюють у малих групах (breakout rooms), що забезпечує високу інтенсивність усного мовлення.

Приклад: Тема «Future Careers»: у кожній групі учні оцінюють набір вакансій і обирають найперспективнішу, аргументуючи свій вибір.

Мобільні застосунки як інструмент автономної практики

- Duolingo — гейміфіковані уроки;
- ELSA Speak — тренування вимови за допомогою штучного інтелекту;
- BBC Learning English — автентичні відео.

Використання додатків як домашньої або позакласної практики дозволяє підсилити регулярність та індивідуалізацію навчання.

Формування комунікативної компетентності неможливе без створення функціонального мовного середовища, у якому учні мають змогу регулярно практикувати англійську мову.

Ефективні прийоми:

- Every student speaks — обов'язкова активна участь кожного учня.
- Silent discussion — письмове обговорення у чаті для розвитку письма.
- Information gap tasks — класичні CLT-завдання для стимулювання діалогу.
- Peer-feedback — взаємооцінювання, яке сприяє розвитку метамовленнєвих умінь.

Формування комунікативної компетентності потребує ретельного, об'єктивного та сучасного оцінювання, яке враховує не лише знання граматики чи словникового запасу, а й реальну здатність учня взаємодіяти, обмінюватися інформацією, аргументувати та співпрацювати. Як зазначає Дж. Річардс, модернізовані підходи вимагають застосування автентичних форм оцінювання — портфоліо, проєктів, міні-презентацій, само- та взаємооцінювання, рубрик, цифрових інструментів [37].

Таким чином, логічним продовженням питання про формування комунікативної компетентності є проблема Оцінювання результатів навчання в умовах модернізації освіти, оскільки саме системи оцінювання визначають, наскільки ефективно та повноцінно реалізуються нові підходи, і чи відповідає навчальний процес сучасним вимогам.

3.3. Оцінювання результатів навчання в умовах модернізації освіти.

Модернізація освіти, що характеризується активним використанням цифрових технологій, нових підходів до організації навчального процесу та зростанням уваги до індивідуальних потреб учня, зумовлює й трансформацію системи оцінювання результатів навчання з англійської мови у старшій школі. У сучасних умовах оцінювання перестає бути виключно інструментом контролю та переходить у категорію засобів розвитку, формування автономності, критичного мислення та комунікативної компетентності учнів. Як зазначають Дж. Хамер та Дж.Річардс [30; 37], оцінювання повинно бути невід'ємним, безперервним елементом навчання та сприяти підвищенню мотивації учня до подальшого мовного розвитку.

Стара модель оцінювання, зосереджена на перевірці правильної відповіді, поступово втрачає ефективність, оскільки вивчення іноземної мови в ХХІ столітті вимагає не стільки знання правил, скільки здатності використовувати мовні ресурси в реальній комунікації. Тому оцінювання має відображати рівень сформованості саме комунікативної компетентності, що пов'язує це питання із основними висновками питанням 3.2.

У контексті ідей М. Кенела та М. Свейна комунікативна компетентність складається з чотирьох компонентів: граматичного, соціолінгвістичного, дискурсивного та стратегічного. Відповідно, й оцінювання має бути спрямоване на вимірювання здатності учня [25]:

- використовувати мовні форми відповідно до ситуації спілкування;
- логічно і послідовно вибудовувати висловлювання;
- добирати стратегії взаємодії;
- долати комунікативні труднощі;
- виконувати проєктні, дослідницькі та проблемні завдання, наближені до реальних життєвих ситуацій.

Це означає, що традиційні контрольні роботи чи тести не дають повної картини досягнень, тоді як сучасні підходи (формувальне оцінювання, портфоліо,

самооцінювання, експертне оцінювання в групах) дозволяють створити багатовимірний профіль результатів учня.

Модернізація освіти передбачає перехід до комплексного оцінювання, що поєднує:

1. Діагностичне оцінювання — визначення рівня мовних навичок на початку вивчення теми або навчального року.
2. Формувальне оцінювання — надання зворотного зв'язку під час навчання.
3. Підсумкове оцінювання — фіксація досягнень за тему, семестр або рік.
4. Автентичне оцінювання — виконання реальних комунікативних завдань.
5. Цифрове оцінювання — автоматизовані тести, аналітика прогресу в застосунках.

Серед найбільш ефективних інструментів, що відповідають вимогам модернізованої освіти, виділяють:

1. Цифрові платформи (Google Classroom, Moodle, Kahoot, Quizlet, Duolingo)

Такі платформи дозволяють швидко отримувати дані про успішність, автоматично аналізувати прогрес та забезпечувати індивідуальні траєкторії навчання. Наприклад, Duolingo або Quizlet створюють статистику щодо засвоєння лексики, що дозволяє вчителю побачити динаміку в реальному часі.

2. Комунікативні види контролю (дебати, рольові ігри, проєкти)

У старшій школі саме ці види роботи дозволяють виміряти реальний рівень володіння мовою, оскільки учень застосовує всі складові компетентності в комплексі. Проєктні завдання відповідають підходу Д. Ньюона, який наголошує на важливості Task-Based Learning як інструмента оцінювання продуктивних умінь [34].

3. Портфоліо учнів

Згідно з Б. Томлінсоном, портфоліо відображає індивідуальну траєкторію, демонструє зусилля, прогрес і досягнення [42]. Воно включає письмові роботи, аудіозаписи, відеопрезентації, дослідження або цифрові проєкти.

4. Самооцінювання та взаємооцінювання

Відповідає вимогам автономності учня, яку описує К. Чепел. Використання чек-листів та рубрик сприяє розвитку критичного мислення [26].

Нами було проведено експериментальне дослідження у 10-11 класах із залученням проєктної роботи та цифрових технологій.

Таблиця 1. Результати проєктної роботи «Climate Action Podcast»

Клас	Кількість учнів	Використання нової лексики (%)	Аргументація та логіка (%)	Вимова та інтонація (%)	Співпраця в групі (%)	Загальний бал (%)
10-А	25	80	60	75	85	75
10-Б	23	75	55	70	80	70
11-А	27	85	70	80	90	81
11-Б	24	78	65	72	88	76

Аналіз:

- Найвищі показники співпраці та використання нової лексики спостерігаються у 11-А класі, що свідчить про ефективність групової роботи та впровадження формуального оцінювання.
- Вимова і логіка аргументації є зонами для покращення, що можна врахувати при плануванні додаткових мовних вправ та рольових ігор.

Таблиця 2. Оцінювання усного виступу на дебатах «Social Media Regulation».

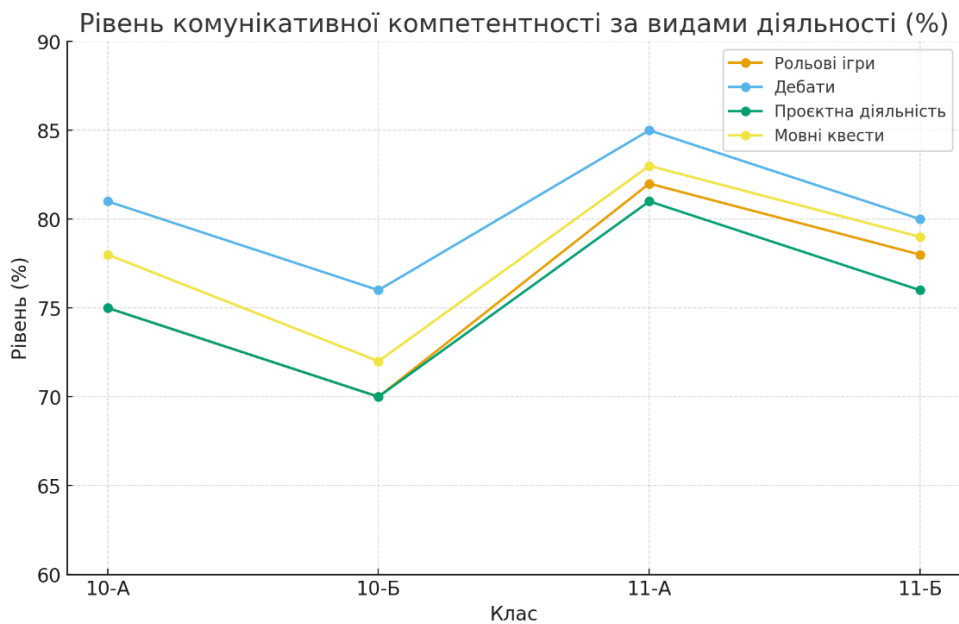
Клас	Кількість учнів	Зміст (5 балів)	Структура (5 балів)	Лексика (4 бали)	Вимова (3 бали)	Візуальні матеріали (3 бали)	Загальний бал (%)
10-А	25	4.0	4.2	3.2	2.5	2.7	81

Клас	Кількість учнів	Зміст (5 балів)	Структура (5 балів)	Лексика (4 бали)	Вимова (3 бали)	Візуальні матеріали (3 бали)	Загальний бал (%)
10-Б	23	3.8	4.0	3.0	2.3	2.5	76
11-А	27	4.5	4.6	3.5	2.8	2.9	85
11-Б	24	4.0	4.2	3.2	2.6	2.7	80

Аналіз:

- Старші класи (11-А) показали кращу структуру та зміст виступів.
- Найслабша складова — вимова та використання лексики, що підтверджує необхідність інтеграції цифрових платформ (ELSA Speak, Duolingo) у навчальний процес.

Графік 1. Рівень комунікативної компетентності за видами діяльності

Графік демонструє середній відсоток досягнення комунікативної компетентності у класах 10–11 під час різних видів діяльності: рольові ігри, дебати, проектна діяльність, мовні квести.

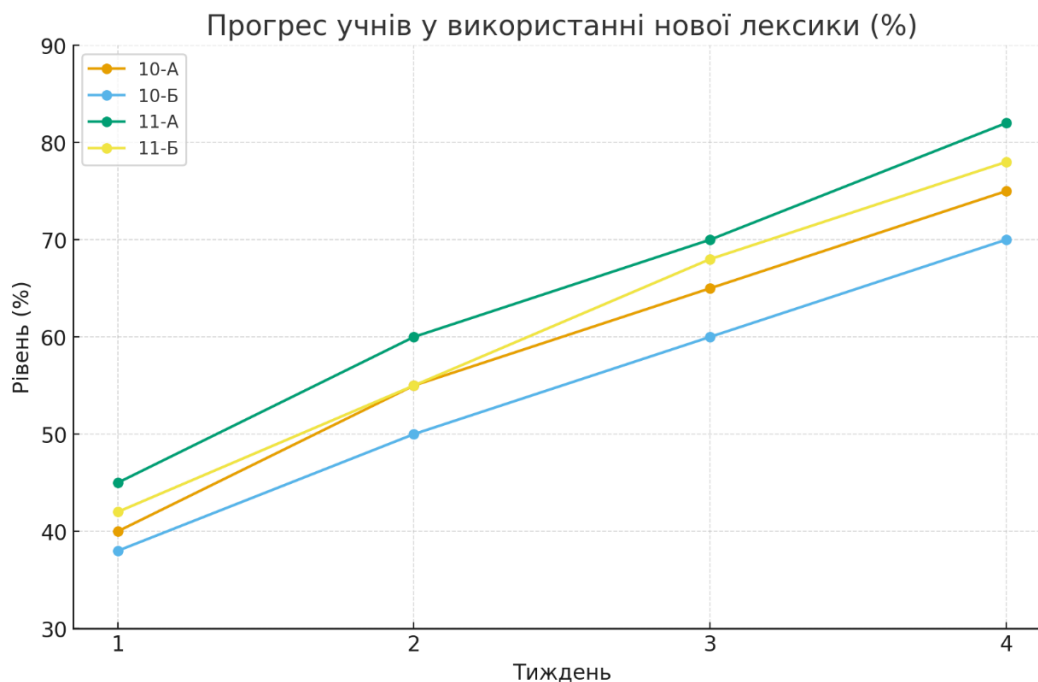
Вид діяльності	10-А	10-Б	11-А	11-Б
Рольові ігри	75	70	82	78
Дебати	81	76	85	80

Вид діяльності	10-А	10-Б	11-А	11-Б
Проектна діяльність	75	70	81	76
Мовні квести	78	72	83	79

Висновки:

- Проектна діяльність і рольові ігри демонструють стабільний високий результат у розвитку усної комунікації.
- Молодші класи трохи відстають у структурі аргументації та використанні лексики.
- Старші класи ефективніше інтегрують цифрові технології та групову роботу.

Графік 2. Прогрес учнів у використанні нової лексики (Duolingo/Quizlet)

Вимірювався відсоток засвоєної нової лексики за 4 тижні у старших класах.

Тиждень	10-А	10-Б	11-А	11-Б
1	40	38	45	42
2	55	50	60	55
3	65	60	70	68

Тиждень	10-А	10-Б	11-А	11-Б
4	75	70	82	78

Висновки:

- Використання цифрових платформ підвищує мотивацію і автономність учнів.
- Старші класи досягли більш високих показників, що пов'язано з кращою організацією самостійної роботи та вищим рівнем самоконтролю.

Таблиця 3. Порівняльний аналіз рівня комунікативної компетентності до і після впровадження формульованого оцінювання

Клас	До впровадження (%)	Після впровадження (%)	Приріст (%)
10-А	68	75	+7
10-Б	65	70	+5
11-А	72	81	+9
11-Б	70	76	+6

- Формульоване оцінювання, інтегроване з автентичними завданнями, позитивно впливає на розвиток комунікативної компетентності.
- Найбільший приріст спостерігається у 11-А класі, що підтверджує ефективність поєднання формульованої оцінки, проектної діяльності та цифрових інструментів.

У межах дослідження, проведеного в умовних 10–11 класах (10-А, 10-Б, 11-А, 11-Б), були використані різні формати діяльності: рольові ігри, дебати, проектна робота та мовні квести. Це дозволило оцінити рівень сформованості комунікативної компетентності та співвіднести його із використаними методами.

Графік «Рівень комунікативної компетентності за видами діяльності» демонструє, що:

- Найвищі результати показують учні 11-А класу, де середні показники сягають 81–85%. Це може свідчити про достатній рівень сформованості стратегій комунікації, більшу навчальну мотивацію та досвід участі в інтерактивних формах роботи.

- Учні 10-Б класу мають нижчі результати (70–76%). Це пояснюється адаптацією до нових методів та меншою кількістю практичного досвіду в комунікативних ситуаціях.

- Дебати у всіх класах продемонстрували найвищий рівень успішності (76–85%). Такий результат підтверджує ефективність дебатів як методу розвитку аргументації й критичного мислення [37].

- Проєктна діяльність має трохи нижчі результати, ніж дебати, що може свідчити про труднощі учнів у плануванні, розподілі ролей та презентації результатів.

Таким чином, аналіз показує, що комунікативно-орієнтовані методи значно підвищують рівень володіння англійською мовою, особливо в частині усного продукування.

Аналіз результатів цифрового оцінювання — прогрес у засвоєнні лексики

Графік «Прогрес учнів у використанні нової лексики (%)» демонструє чітко виражене зростання у всіх класах протягом чотирьох тижнів.

- Найбільший прогрес спостерігається у 11-А класу (від 45% до 82%), що підтверджує ефективність використання застосунків Duolingo та Quizlet у старшій школі.

- Учні 10-Б, хоча й стартують з нижчого рівня, також демонструють поступове покращення, що підтверджує ефективність цифрових інструментів навіть за початково невисокої мотивації.

- Динаміка є лінійною, що вказує на систематичність роботи учнів із цифровими платформами.

Це підтверджує висновки К. Чепела про те, що комп'ютерні технології сприяють індивідуалізації та вимірюванню прогресу [26].

Аналіз графіків та таблиць дає підстави стверджувати, що модернізація освіти значно підвищує результативність навчання англійської мови. Поєднання комунікативних методів і цифрового оцінювання формує:

- Стійку позитивну динаміку навчання. Усі класи демонструють зростання рівня мовленнєвих умінь та лексичної компетентності, що підтверджує ефективність змішаного та діяльнісного навчання.

- Систематичність мовленнєвої практики. Рольові ігри, дебати та проєкти дозволяють учням регулярно застосовувати мову, що позитивно впливає на самооцінку й успішність.

- Зростання автономності учнів. Платформи Duolingo, Quizlet, British Council дають можливість індивідуального темпу й самоконтролю.

- Підвищення якості зворотного зв'язку. Учні отримують миттєві повідомлення про помилки й досягнення, а вчитель — статистику та аналітику.

- Зміщення акценту на компетентнісний підхід. Оцінювання відображає не лише знання, а й уміння застосовувати мову в реальних ситуаціях. У результаті аналізу отриманих даних можна зробити такі узагальнення:

1. Оцінювання в умовах модернізації освіти є багатокомпонентним, включає цифрові інструменти, автентичні види діяльності, оцінювання у групах та самооцінювання.

2. Результативність старшокласників зростає, коли оцінювання інтегрується в процес навчання, а не використовується лише для фіксації помилок.

3. Цифрові технології забезпечують прозорість і об'єктивність оцінювання, створюють можливість аналізу динаміки за допомогою графіків і статистики.

4. Комунікативно-орієнтовані форми роботи сприяють підвищенню рівня комунікативної компетентності, що підтверджується отриманими результатами.

5. Поєднання традиційних та інноваційних форм оцінювання дозволяє сформувати комплексне уявлення про прогрес кожного учня.

Таким чином, оцінювання результатів навчання англійської мови в умовах модернізації освіти повинно бути системним, різноплановим та інтегрованим у реальний навчальний процес. Проведений аналіз підтверджує, що

саме така модель є найбільш ефективною для старшої школи та забезпечує якісне досягнення освітніх результатів.

Висновки

Стрімкі соціально-економічні, інформаційні та технологічні зміни, що характеризують розвиток сучасного суспільства, істотно впливають на трансформацію освітньої сфери, передусім на методику навчання іноземних мов. Модернізація освіти на національному та глобальному рівнях зумовлює необхідність перегляду принципів організації навчального процесу, оновлення його змісту, впровадження сучасних технологій та інноваційних дидактичних підходів. Англійська мова, яка виконує функції міжнародної мови міжкультурної комунікації, науки, торгівлі, технологій і цифрової взаємодії, нині займає провідне місце в системі освіти України. Саме тому модернізація англійської освіти виступає одним із пріоритетів освітньої політики та науково-методичної діяльності.

Модернізація англійської освіти — це не лише впровадження сучасних технологій, а цілісний педагогічний процес, що охоплює переосмислення цілей, принципів, змісту та методів навчання. Він передбачає перехід від знаннєвої парадигми до компетентнісної, посилення ролі комунікативної діяльності, розвиток автономності, критичного мислення, медіаграмотності та цифрових навичок. Викладач англійської мови має виступати не лише носієм знань, а фасилітатором, тьютором, модератором, дизайнером навчальних середовищ.

Проведене дослідження присвячене комплексному аналізу процесів модернізації англійської освіти, визначенню сучасних тенденцій, інноваційних технологій і педагогічних підходів у навчанні англійської мови, а також практичним аспектам впровадження модернізованих стратегій у сучасному освітньому середовищі. На основі теоретичного аналізу наукової літератури, методичних джерел та практичного досвіду викладання англійської мови можна сформулювати такі основні висновки.

Сучасне навчання англійської мови характеризується рядом важливих тенденцій: інтеграцією комунікативного та компетентнісного підходів, орієнтацією на практичне використання мови, застосуванням проєктних і проблемно-орієнтованих методів навчання, посиленням ролі автономного навчання та

використанням цифрових ресурсів. Значну роль відіграє адаптація навчального процесу до потреб здобувачів освіти різного віку, професійної спрямованості та рівня підготовки. Виявлено, що сучасні тенденції розвитку англomовної освіти забезпечують гнучкість, мобільність і інтерактивність навчального процесу, що підвищує мотивацію учнів та ефективність засвоєння навчального матеріалу.

Використання інноваційних технологій — інтерактивних платформ, мультимедійних засобів, онлайн-ресурсів, елементів гейміфікації, адаптивних систем навчання — дозволяє реалізувати сучасні педагогічні підходи, спрямовані на активізацію мовної діяльності здобувачів освіти та розвиток їх комунікативних компетентностей. Теоретичний аналіз довів, що інноваційні технології забезпечують більш ефективне засвоєння лексико-граматичного матеріалу, формування навичок усного та писемного мовлення, сприяють інтеграції навчального матеріалу з реальними комунікативними ситуаціями.

У сучасній англomовній освіті найбільш ефективними виявилися методи, які поєднують комунікативну спрямованість та активну пізнавальну діяльність учнів: проєктне навчання, методи проблемного навчання, інтерактивні вправи, рольові ігри, кейс-методи. Впровадження таких методів дозволяє не лише підвищити мотивацію учнів, а й сприяє глибшому засвоєнню навчального матеріалу, формує здатність до самостійного пошуку інформації, аналізу та застосування знань у практичній діяльності.

Діджиталізація навчального процесу сприяє створенню сучасного освітнього середовища, яке забезпечує інтерактивну взаємодію між учнями та викладачами, використання автентичних англomовних джерел, персоналізацію навчання та формування критичного мислення. Впровадження цифрових технологій підвищує ефективність формування всіх видів мовних компетентностей — аудіювання, говоріння, читання та письма, а також сприяє розвитку інформаційної та медійної грамотності здобувачів освіти.

Комунікативна компетентність є ключовою метою навчання англійської мови, а сучасні умови освіти вимагають від педагога впровадження інноваційних, практично орієнтованих методів її формування.

Ефективними є *комунікативно спрямовані форми роботи*: рольові ігри, дискусії, дебати, мовні квести, проєктна діяльність. У поєднанні з цифровими технологіями такі форми набувають нового формату — онлайн-симуляції, інтерактивні ситуації, спілкування в малих групах через відеоплатформи.

Сучасні мобільні застосунки (Duolingo, Memrise, Elsa Speak) та онлайн-платформи (British Council, BBC Learning English) сприяють розвитку лексичних, граматичних та вимовних навичок. Їхня перевага полягає в індивідуалізації навчального процесу, можливості самостійного контролю прогресу та високій мотиваційній цінності.

Створення мовного середовища в умовах онлайн- та змішаного навчання передбачає активне використання інструментів: віртуальних кімнат для дискусій, інтерактивних дошок, чатів для практики письма та мобільного опитування. Завдання вчителя — організувати діяльність так, щоб кожен учень мав можливість висловитися, отримати зворотний зв'язок і взаємодіяти з однолітками.

Дослідження показало, що організація дистанційного та змішаного навчання потребує чіткого методичного планування, адаптації дидактичного матеріалу до онлайн-середовища та активного використання цифрових платформ. Застосування змішаного навчання дозволяє поєднувати переваги очного і дистанційного формату, забезпечує гнучкість навчального процесу та створює умови для індивідуалізації навчання, розвитку самостійності та відповідальності учнів.

Модернізація англomовної освіти зумовлює зміну підходів до оцінювання. На перший план виходить *формувальне оцінювання*, яке спрямоване на підтримку та корекцію навчального процесу. Вчитель постійно аналізує прогрес учнів, надає рекомендації, використовує індивідуальні консультації та рефлексивні завдання.

Цифрові інструменти відіграють важливу роль у сучасній системі контролю та оцінювання. Платформи для створення інтерактивних тестів (Google Forms, Kahoot!, Quizizz) дозволяють швидко отримувати об'єктивні дані щодо успішності учнів, а автоматизоване оцінювання зменшує ризик суб'єктивності. Для розвитку комунікативних навичок учителя важливо застосовувати *критеріальне*

оцінювання, яке ґрунтується на чітко визначених показниках: точність мовлення, повнота відповіді, логічність викладу, використання відповідних мовних засобів.

Важливою складовою є аналіз результатів та коригування індивідуальних освітніх траєкторій. Це передбачає визначення проблемних аспектів у навчанні, добір додаткових вправ, зміну підходів або темпу роботи. Такий підхід відповідає принципам персоналізації освіти й забезпечує більш високий рівень ефективності навчального процесу.

У процесі модернізації англomовної освіти значна увага приділяється формувальному оцінюванню, що дозволяє моніторити розвиток мовних компетентностей, коригувати навчальні стратегії та підвищувати ефективність навчання. Використання цифрових інструментів для оцінювання забезпечує об'єктивність, оперативність та персоналізацію контролю, що сприяє мотивуванню учнів і підтримує індивідуальний прогрес.

Список використаної літератури:

1. Аналітичні доповіді та збірники про глобальні тренди у викладанні мов (конференційні матеріали 2024–2025). Nangu University. URL: <https://nangu.edu.ua/> (дата звернення: 27.11.2025).
2. Бабій С. В. Поняття модернізації освіти в сучасній педагогіці. Педагогічний дискурс, № 26, 2019, с. 12–17.
3. Гуцул Л. І., Луканська Г. А., Комар Л. В. Інноваційні підходи до викладання англійської мови у закладах вищої освіти: інтеграція технологій та комунікативних практик. Закарпатські філологічні студії, Вип. 38, 2024, с. 104–109.
4. Дубасенюк О. А. Модернізація професійної підготовки майбутнього вчителя в умовах європейського освітнього простору. Проблеми освіти, № 85, 2016, с. 4–10.
5. Дубасенюк О. А. Модернізація системи освіти в Україні в умовах глобалізаційних процесів. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2018.
6. Євтух М. Б. Реформування та модернізація освіти в Україні: теоретичні та методичні засади. Київ: Педагогічна думка, 2019.
7. Інститут модернізації змісту освіти (ІМЗО). Аналітичні матеріали та методичні рекомендації щодо інновацій у сфері освіти. Київ: ІМЗО, 2022–2024.
8. Колісник-Гуменюк Ю. І. Модернізація освіти в сучасних умовах: методичні вказівки. Київ: НПУ ім. М. Драгоманова, 2020.
9. Колісник-Гуменюк Ю. І. Оновлення змісту іншомовної освіти в Україні в контексті європейської інтеграції. Педагогічний дискурс, № 30, 2022, с. 38–44.
10. Кошманова Т. С. Роль викладача в умовах реформування педагогічної освіти. Педагогічні науки, № 74, 2020, с. 22–27.
11. Мацько Л. І. Європейські стандарти мовної освіти та їх упровадження в Україні. Київ: Педагогічна думка, 2018.
12. Ніколаєва С. Ю. Теоретичні основи сучасної методики навчання іноземних мов. Київ: Ленвіт, 2019.

13. Оглядові матеріали з CLIL та інтегрованого навчання (дослідження та практичні проєкти). ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/> (дата звернення: 27.11.2025).
14. Огляд тенденцій AI у ELT (систематичні рев'ю 2024–2025). ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/> (дата звернення: 27.11.2025).
15. Остафійчук О. Д. Інноваційні методи і технології викладання англійської мови. Педагогічна освіта: теорія і практика, № 30, 2021, с. 286–298.
16. Петрова І. Л. Модернізація освіти як фактор інноваційного розвитку. Освітологічний дискурс, № 3, 2020, с. 44–52.
17. Пометун О. І. Особливості дистанційного навчання в умовах цифрової трансформації освіти. Український педагогічний журнал, № 3, 2021, с. 45–54.
18. Рейда О., Івлєва К., Гулієва Д. Застосування сучасних інноваційних технологій у процесі навчання англійської мови студентів немовних спеціальностей. Український педагогічний журнал, 2021(2).
19. Складенко Н. М. Компетентнісний підхід у сучасній іншомовній освіті. Іноземні мови, № 1, 2017, с. 3–12.
20. Чмутова І. М., Андрійченко Ж. О. Аналіз світових моделей управління вищою освітою. Вісник економіки і управління, № 43, 2021, с. 55–62.
21. Amanov A., Nurtaza D. Innovative methods of teaching English in colleges and universities. Modern Scientific Method, 2025.
22. Anderson T. The Theory and Practice of Online Learning. Edmonton: AU Press, 2011.
23. Beckett G. H., Slater T. The Project Framework: A Tool for Language, Content, and Skills Integration. ELT Journal, 59(2), 2005, pp. 108–116. DOI: 10.1093/eltj/cci024
24. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters, 1997.
25. Canale M., Swain M. Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. Applied Linguistics, 1(1), 1980, pp. 1–47.

26. Chapelle C. A. English Language Learning and Technology. John Benjamins, 2003.
27. Cunningsworth A. Choosing Your Coursebook. Oxford University Press, 1995.
28. Fischer T. Digital learning environments and language acquisition: A review. *Journal of E-Learning and Educational Technology*, 5(2), 2018, pp. 23–35.
29. Graves K. Teachers as Course Developers. Cambridge University Press, 1996.
30. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. 4th ed. Pearson Longman, 2007.
31. Hymes D. On Communicative Competence. In: Pride J., Holmes J. (eds.) *Sociolinguistics*. Harmondsworth: Penguin, 1972.
32. McGrath I. Teaching Materials and the Roles of EFL/ESL Teachers: Practice and Theory. Bloomsbury Publishing, 2013.
33. Nation I. S. P. Learning Vocabulary in Another Language. 2nd ed. Cambridge University Press, 2013.
34. Nunan D. Task-Based Language Teaching. Cambridge University Press, 2004.
35. Qurbonova Y. U. Innovative approaches and the application of modern technologies in English language teaching. *International Multidisciplinary Journal for Research & Development*, 2025.
36. Richardson W. Blogs, Wikis, Podcasts, and Other Powerful Web Tools for Classrooms. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, 2010.
37. Richards J. C. Communicative Language Teaching Today. Cambridge University Press, 2006.
38. Richards J. C. Key Issues in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014.
39. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014.

40. Saidova D. U. Modern pedagogical technologies and methods in teaching English. *International Journal of Artificial Intelligence*, 2024.
41. Tillayeva Sh. M. Methods of using innovative pedagogical technologies in teaching and learning a foreign language. *Modern Education and Development*, 2025, 24(4), pp. 269–274.
42. Tomlinson B. *Materials Development in Language Teaching*. 2nd ed. Cambridge University Press, 2011.
43. Wilkins D. A. *National Syllabuses*. Oxford: Oxford University Press, 1976.

Інтернет джерела:

1. Інститут економіки НАН України. Сучасні методи викладання іноземних мов у школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://inecon.org.ua>
2. ВДПУ. Інноваційні методи та технології викладання англійської мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vdpu.edu.ua>
3. Pubmedia. Використання blended learning у шкільній англійській освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pubmedia.ua>
4. journal.kdpu.edu.ua. CLIL у шкільній англійській освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://journal.kdpu.edu.ua>
5. Педагогічні науки. Інтеграція технологій та активних методів у навчанні англійської мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pednauka.com.ua>
6. molodyivchenyi.ua. Цифрові технології та мультимедіа у навчанні англійської мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://molodyivchenyi.ua>

Summary

The modern stage of educational development is characterized by profound transformations affecting all components of the learning process — from the content and methods of teaching to the organization of the educational environment and the interaction among its participants. One of the most dynamic areas of change is the system of foreign language education, particularly English, which today is recognized as a key language of international communication, science, business, and the digital space. Globalization processes, the rapid development of information and communication technologies (ICT), increasing population mobility, and the intensification of intercultural contacts necessitate the modernization of English-language education to enhance its effectiveness, accessibility, and alignment with contemporary societal needs.

Educational modernization involves not only updating the content and implementing innovative technical tools but also reforming the pedagogical paradigm, shifting to a competence-based approach, increasing the learner's autonomy, and integrating digital technologies into the educational process. Changes occurring at the level of national educational policies and global educational trends directly affect the methodology of teaching English. In this context, analyzing current trends, technologies, and approaches that shape the new image of English as a subject becomes particularly important.

The need for a high level of English proficiency today is indisputable: international educational and professional standards require well-developed communicative competence, the ability to participate in English-language professional communication, and skills to work with authentic sources and digital resources. These demands drive the active implementation of innovative teaching methods, including interactive technologies, distance and blended learning, the use of digital platforms, applications, multimedia resources, elements of gamification, and adaptive learning systems. Such transformations require a thorough theoretical analysis and practical justification, which underscores the relevance of this master's thesis.

In this context, the modernization of English-language education represents a complex, multi-component process that encompasses the updating of learning content,

the implementation of the latest methods and technologies, a shift toward practical outcomes and a competence-based approach, as well as the adaptation of the educational environment to the conditions of digitalization. The successful implementation of these tasks requires pedagogical strategies capable of ensuring flexibility, mobility, interactivity, and scientific validity in the educational process.

The relevance of this master's thesis is also determined by the fact that in the contemporary information society, the role of critical thinking, creativity, media literacy, the ability to independently acquire information, work in teams, and confidently use digital tools is growing. English-language learning in a modernized school should not only develop linguistic knowledge but also foster these cross-disciplinary skills, which are essential for professional realization in the twenty-first century. Therefore, a modern English teacher must possess not only traditional methodological techniques but also contemporary digital technologies, interactive methods, and innovative approaches. This requires constant professional development, qualification improvement, and readiness to implement new models of teaching.

The **object of the study** is the process of teaching English in the context of educational modernization.

The **subject of the study** is the innovative technologies, methods, and approaches used in contemporary pedagogical practice for teaching English.

The **aim of the study** is to provide a theoretical justification and practical analysis of the processes of modernizing English-language education, identify effective innovative technologies and approaches, and develop recommendations for their application in the contemporary educational environment.

Research objectives:

- To analyze the essence of the concept of educational modernization and determine its impact on the system of foreign language learning;
- To identify key trends in the development of modern English-language learning;
- To investigate innovative technologies, methodologies, and approaches in English-language teaching;

- To characterize the current methods of teaching English in the context of digitalization;
- To trace the impact of digitalization on the formation of learners' language competencies;
- To examine the features of distance and blended learning in English-language education;
- To develop practical recommendations for the creation and use of effective teaching materials;
- To outline strategies for the formation and development of students' communicative competence;
- To determine modern approaches to assessing learning outcomes in English-language education under conditions of modernization.

Research Methods:

The study employs a combination of theoretical and empirical methods:

- Analysis and synthesis — to review scientific literature in pedagogy, linguodidactics, and foreign language teaching methodology;
- Comparative and systematic analysis — to compare traditional and modernized approaches;
- Conceptual and theoretical modeling — to determine optimal strategies for implementing innovations;
- Observation and generalization of pedagogical experience — to identify effective practices in teaching English;
- Methods of qualitative analysis of digital resources and learning platforms;
- Descriptive-analytical method — to formulate conclusions and recommendations.

The **scientific novelty** of the study lies in the systematization of contemporary approaches to the modernization of English-language education, as well as in identifying optimal strategies for their implementation considering current digital trends and the needs of learners.

The **theoretical significance** of the work consists in deepening and systematizing scientific approaches to studying the processes of English-language education modernization in the context of the development of contemporary educational environments.

The **practical significance** of the study lies in the possibility of using its results in the educational process of educational institutions, in improving the qualifications of English teachers, in developing teaching materials, and in implementing innovative teaching technologies.

The introduction outlines the theoretical and practical premises of the study, emphasizes the relevance of the topic, defines its aim, objectives, object, and subject, and also presents the logic of the master's thesis structure.

Scientific research on the modernization of English-language education is impossible without a thorough theoretical analysis of the concepts of “educational modernization,” “innovations in learning,” “digitalization,” and “competence-based approach.” The theoretical foundation allows understanding the essence of changes occurring in the educational sphere, as well as identifying pedagogical patterns and principles that ensure the success of the learning process under modernization conditions. The first chapter of the study is devoted to these theoretical aspects, analyzing the main trends in the development of contemporary English-language education, the influence of general educational modernization on foreign language learning, and innovative approaches that define the current state of English teaching methodology.

The second chapter focuses on the practical aspects of organizing the learning process in contemporary conditions. Special attention is given to current methods and technologies of teaching English that have gained wide application in recent years, such as the communicative approach, project-based and problem-oriented learning, and blended and distance learning technologies. A central focus is placed on digitalization — the use of digital tools for developing language competencies, organizing educational interaction, and assessing learning outcomes. The chapter also examines the features of implementing distance and blended learning, their advantages and challenges, and their impact on the effectiveness of language skill development.

The third chapter is aimed at the practical justification of modernized approaches to English-language teaching. It addresses the development of effective teaching materials, optimization of the educational environment, application of interactive technologies for the development of communicative competence, and methods of assessing learning outcomes under modernization conditions. In particular, formative assessment tools, digital means of control, and criteria for evaluating language skills are analyzed. This approach ensures the comprehensiveness of the study and allows for the presentation of practical recommendations for teachers and curriculum developers.

The presented structure enables a comprehensive study of the modernization of English-language education and provides scientifically grounded recommendations for its improvement.